

**СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКЕ ТОВАРИСТВО З
ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «МУСІЇВСЬКЕ»**

**Фінансова звітність
за рік, що закінчився 31 грудня 2022**

Разом зі звітом незалежного аудитора

ЗМІСТ

ЗВІТ НЕЗАЛЕЖНИХ АУДИТОРІВ

ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН 3

ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ (ЗВІТ ПРО СУКУПНИЙ ДОХІД) 5

ЗВІТ ПРО РУХ ГРОШОВИХ КОШТІВ 6

ЗВІТ ПРО ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ 7

ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ 8

Звіт незалежного аудитора

Учаснику Сільськогосподарського товариства з обмеженою відповідальністю «Мусіївське»

Звіт про аудит фінансової звітності

Наша думка

На нашу думку, фінансова звітність відображає достовірно, в усіх суттєвих аспектах, фінансовий стан Сільськогосподарського товариства з обмеженою відповідальністю «Мусіївське» (далі – Компанія) станом на 31 грудня 2022 року та фінансові результати та рух грошових коштів Компанії за рік, що закінчився на вказану дату, відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) і відповідає, в усіх суттєвих аспектах, вимогам Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” щодо складання фінансової звітності.

Предмет аудиту

Фінансова звітність Компанії включає:

- звіт про фінансовий стан станом на 31 грудня 2022 року;
- звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід) за рік, що закінчився на вказану дату;
- звіт про рух грошових коштів за рік, що закінчився на вказану дату;
- звіт про власний капітал за рік, що закінчився на вказану дату; та
- примітки до фінансової звітності, які включають опис основних принципів облікової політики та іншу пояснювальну інформацію.

Основа для думки

Ми провели аудит відповідно до Міжнародних стандартів аудиту (МСА). Наша відповідальність відповідно до цих стандартів описана далі у розділі “Відповідальність аудитора за аудит фінансової звітності” нашого звіту.

Ми вважаємо, що отримані нами аудиторські докази є достатніми і прийнятними для використання їх як основи для нашої думки.

Незалежність

Ми є незалежними по відношенню до Компанії відповідно до Міжнародного кодексу етики для професійних бухгалтерів (включаючи Міжнародні стандарти незалежності) Ради з Міжнародних стандартів етики для бухгалтерів (Кодекс РМСЕБ) та етичних вимог Закону України “Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність”, які стосуються нашого аудиту фінансової звітності в Україні. Ми виконали наші інші етичні обов'язки відповідно до цих вимог і Кодексу РМСЕБ.

Суттєва невизначеність, пов'язана з подальшою безперервною діяльністю

Ми звертаємо увагу на Примітку 2 (b) у фінансовій звітності, в якій описано, що з 24 лютого 2022 року на діяльність Компанії суттєво впливають військові дії, що тривають в Україні, і масштаби подальшого розвитку подій або терміни припинення цих дій є невизначеними. Як зазначено у Примітці 2 (b), ці події та умови разом з іншими питаннями, описаними у Примітці 2 (b), свідчать про існування суттєвої невизначеності, яка може викликати значні сумніви у спроможності Компанії продовжувати подальшу безперервну діяльність. Наша думка не є модифікованою щодо цього питання.

Пояснювальний параграф – звітування у форматі iXBRL

Згідно із Законом України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" фінансова звітність Компанії за МСФЗ має складатися в єдиному електронному форматі (iXBRL). Як описано в Примітці 2 (а) у фінансовій звітності, на дату затвердження фінансової звітності управлінський персонал Компанії ще не склав фінансову звітність у форматі iXBRL через обставини, описані в Примітці 2 (а), і планує скласти та подати фінансову звітність у форматі iXBRL тоді, коли це стане можливим. Наша думка не є модифікованою щодо цього питання.

Інша інформація, включаючи звіт про управління

Управлінський персонал несе відповідальність за іншу інформацію. Інша інформація включає звіт про управління (але не включає фінансову звітність та наш звіт аудитора щодо цієї фінансової звітності), який ми отримали до дати випуску цього звіту аудитора.

Наша думка щодо фінансової звітності не поширюється на іншу інформацію.

У зв'язку з проведенням нами аудиту фінансової звітності наш обов'язок полягає в ознайомленні із іншою інформацією та у розгляді питання про те, чи наявні суттєві невідповідності між іншою інформацією та фінансовою звітністю або нашими знаннями, одержаними в ході аудиту, та чи не містить інша інформація інших можливих суттєвих викривлень.

На нашу думку, за результатами проведеної нами роботи у ході аудиту фінансова інформація, наведена в звіті про управління за фінансовий рік, за який підготовлена фінансова звітність, відповідає фінансовій звітності.

Крім того, виходячи з нашого знання та розуміння суб'єкта господарювання та його середовища, отриманих у ході аудиту, ми зобов'язані повідомляти про факт виявлення суттєвих викривлень у звіті про управління та іншій інформації, які ми отримали до дати цього аудиторського звіту. Ми не маємо що повідомити у цьому зв'язку

Відповідальність управлінського персоналу за фінансову звітність

Управлінський персонал несе відповідальність за складання і достовірне подання фінансової звітності відповідно до МСФЗ та вимог Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» щодо фінансової звітності, а також за такий внутрішній контроль, який управлінський персонал визначає потрібним для того, щоб забезпечити складання фінансової звітності, що не містить суттєвих викривлень внаслідок шахрайства або помилки.

При складанні фінансової звітності управлінський персонал несе відповідальність за оцінку здатності Компанії продовжувати безперервну діяльність, за розкриття у відповідних випадках відомостей, що стосуються безперервної діяльності, та за складання звітності на основі припущення про подальшу безперервну діяльність, крім випадків, коли управлінський персонал має намір ліквідувати Компанію або припинити її діяльність, або коли в нього відсутня жодна реальна альтернатива, крім ліквідації або припинення діяльності.

Відповідальність аудитора за аудит фінансової звітності

Наша мета полягає в отриманні обґрунтованої впевненості у тому, що фінансова звітність у цілому не містить суттєвих викривлень внаслідок шахрайства або помилки, та у випуску аудиторського звіту, що містить нашу думку. Обґрунтована впевненість є високим рівнем впевненості, але не є гарантією того, що аудит, проведений відповідно до МСА, завжди виявляє суттєві викривлення за їх наявності. Викривлення можуть виникати внаслідок шахрайства або помилки і вважаються суттєвими, якщо можна обґрунтовано очікувати, що окремо чи в сукупності вони вплинуть на економічні рішення користувачів, які приймаються на основі цієї фінансової звітності.

У ході аудиту, що проводиться відповідно до МСА, ми застосовуємо професійне судження та зберігаємо професійний скептицизм протягом всього аудиту. Крім того, ми виконуємо наступне:

- виявляємо та оцінюємо ризики суттєвого викривлення фінансової звітності внаслідок шахрайства або помилки; розробляємо та виконуємо аудиторські процедури у відповідь на ці ризики; отримуємо аудиторські докази, які є належними та достатніми і надають підстави для висловлення нашої думки. Ризик невиявлення суттєвого викривлення в результаті шахрайства є вищим, ніж ризик невиявлення суттєвого викривлення в результаті помилки, оскільки шахрайські дії можуть включати змову, підробку, навмисний пропуск, викривлене подання інформації та дії в обхід системи внутрішнього контролю;
- отримуємо розуміння системи внутрішнього контролю, що стосується аудиту, з метою розробки аудиторських процедур, які відповідають обставинам, а не з метою висловлення думки щодо ефективності внутрішнього контролю Компанії;
- оцінюємо належний характер застосованої облікової політики та обґрунтованість бухгалтерських оцінок і відповідного розкриття інформації, підготовленої управлінським персоналом;
- робимо висновок про правомірність застосування управлінським персоналом припущення про безперервність діяльності та на основі отриманих аудиторських доказів – висновок про наявність суттєвої невизначеності у зв'язку з подіями або умовами, які можуть викликати значні сумніви у спроможності Компанії продовжувати свою діяльність на безперервній основі. Якщо ми дійшли висновку про наявність суттєвої невизначеності, ми повинні привернути увагу у нашому аудиторському звіті до відповідного розкриття інформації у фінансовій звітності або, якщо таке розкриття є неналежним, модифікувати нашу думку. Наші висновки ґрунтуються на аудиторських доказах, отриманих до дати нашого звіту аудитора. Проте майбутні події або умови можуть призвести до того, що Компанія втратить здатність продовжувати свою діяльність на безперервній основі;
- проводимо оцінку подання фінансової звітності в цілому, її структури та змісту, включаючи розкриття інформації, а також того, чи розкриває фінансова звітність операції та події, покладені в її основу, так, щоб було забезпечено їхнє достовірне подання.

Ми здійснюємо інформаційну взаємодію з управлінським персоналом, повідомляючи їм, серед іншого, про запланований обсяг та строки аудиту, а також про суттєві зауваження за результатами аудиту, у тому числі про значні недоліки системи внутрішнього контролю, які ми виявляємо у ході аудиту.

Ключовий партнер з аудиту, відповідальний за завдання з аудиту, за результатами якого випущено цей звіт незалежного аудитора, - Волкова Олена Анатоліївна.

ТОВ АФ "ПрайсвотерхаусКуперс (Аудит)"
Ідентифікаційний код 21603903
Номер реєстрації у Реєстрі аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності 0152

Волкова Олена Анатоліївна

Номер реєстрації у Реєстрі аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності 101813

ТОВ АФ "ПрайсвотерхаусКуперс (Аудит)"

м. Київ, Україна

15 червня 2023 року

► ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН

СТАНОМ НА 31 ГРУДНЯ 2022 РОКУ

(суми наведені в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

Актив	№ прим.	31 грудня 2022	31 грудня 2021
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи		1 492	1 968
Первісна вартість		1 585	3 396
Накопичена амортизація		(93)	(1 428)
Незавершені капітальні інвестиції	4	690	1 968
Основні засоби	4	105 811	86 577
Первісна вартість		113 801	131 454
Знос		(7 990)	(44 877)
Довгострокові біологічні активи	6	45 515	33 136
Довгострокова дебіторська заборгованість		10	40
Активи у формі прав користування	5	187 477	165 807
Усього за розділом I		340 995	289 496
II. Оборотні активи			
Запаси	7	324 495	190 887
Виробничі запаси		48 930	28 565
Незавершене виробництво		51 088	24 686
Готова продукція		224 022	137 534
Товари		455	102
Поточні біологічні активи	6	34 817	51 622
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	8	55 599	121 422
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами		405	957
з бюджетом		21 840	10 586
Інша поточна дебіторська заборгованість	8	77 707	80 846
Гроші та їх еквіваленти		3 172	776
Готівка		2	27
Рахунки в банках		3 170	749
Витрати майбутніх періодів		4	7
Інші оборотні активи		4 925	4 331
Усього за розділом II		522 964	461 434
Баланс		863 959	750 930

СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКЕ ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «МУСІЇВСЬКЕ»

► ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН (ПРОДОВЖЕННЯ)
СТАНОМ НА 31 ГРУДНЯ 2022 РОКУ

(суми наведені в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

Пасив	№ прим.	31 грудня 2022	31 грудня 2021
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал, включаючи:			
Внески до зареєстрованого капіталу	9	36	177
Капітал у дооцінках		37 625	15 081
Додатковий капітал		(109 030)	(109 030)
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)		646 261	625 091
Усього за розділом I		574 892	531 319
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Довгострокові кредити та позики	10	2 913	3 974
Довгострокові зобов'язання з оренди	11	152 449	127 639
Усього за розділом II		155 362	131 613
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими кредитами та позиками	10	2 420	1 808
довгостроковими зобов'язаннями з оренди	11	60 674	53 998
товари, роботи, послуги		60 762	25 760
розрахунками з бюджетом		1 143	2 748
розрахунками зі страхування		350	180
розрахунками з оплати праці		1 302	780
з одержаних авансів		123	76
Поточні забезпечення		5 206	2 391
Інші поточні зобов'язання		1 725	257
Усього за розділом III		133 705	87 998
Баланс		863 959	750 930

Затверджено до випуску та підписано 15 червня 2023 року.

Максименко Олег Миколайович
В.о. Директора

Михасько Інна Вікторівна
Головний бухгалтер

► ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ (ЗВІТ ПРО СУКУПНИЙ ДОХІД)
ЗА РІК, ЩО ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2022 РОКУ
(суми наведені в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

Розділ I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	№ прим.	2022	2021
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	12	325 764	338 932
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	13	(300 574)	(357 789)
Дохід (витрати) від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю та первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції		99 995	207 815
Валовий:			
Прибуток		125 185	188 958
Інші операційні доходи		15 153	4 826
Адміністративні витрати	14	(10 613)	(10 845)
Витрати на збут	15	(43 621)	(28 447)
Інші операційні витрати	16	(35 741)	(5 890)
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
Прибуток		50 363	148 602
Інші фінансові доходи	17	896	162
Фінансові витрати	17	(32 923)	(33 044)
Фінансовий результат до оподаткування:			
Прибуток		18 336	115 720
Витрати з податку на прибуток		-	-
Чистий фінансовий результат:			
Прибуток		18 336	115 720

Розділ II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	2022	2021
<i>Статті, що не будуть рекласифіковані у прибуток чи збиток:</i>		
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	25 380	(167)
Інший сукупний дохід до оподаткування	25 380	(167)
Інший сукупний дохід після оподаткування	25 380	(167)
Сукупний дохід	43 716	115 553

► ЗВІТ ПРО РУХ ГРОШОВИХ КОШТІВ

ЗА РІК, ЩО ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2022 РОКУ

(суми наведені в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

Стаття	№ прим.	2022	2021
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)		403 894	429 455
Цільового фінансування		354	598
Надходження авансів від покупців та замовників		16 742	12 339
Надходження від повернення авансів		546	16
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках		896	162
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)		56	-
Надходження від страхових премій		-	2 179
Інші надходження		5 181	139
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)		(265 202)	(195 307)
Праці		(28 319)	(28 510)
Відрахувань на соціальні заходи		(7 802)	(7 898)
Зобов'язань з податків і зборів		(21 094)	(20 612)
Витрачання на оплату авансів		(18 760)	(14 692)
Витрачання на оплату повернення авансів		(25)	(200)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами		(342)	(2 721)
Витрачання фінансових установ на надання позик		(30)	-
Інші витрачання		(22 118)	(1 694)
Чистий рух коштів від операційної діяльності		63 977	173 254
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від погашення позик		94 155	135 276
Інші надходження		-	1
Витрачання на придбання: необоротних активів		(15 894)	(46 238)
Витрачання на надання позик		(84 477)	(167 145)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності		(6 216)	(78 106)
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від: Отримання позик		36 569	-
Витрачання на: Викуп власних акцій		(141)	-
Погашення позик		(38 487)	(35 553)
Витрачання на сплату відсотків		(32 663)	(32 609)
Витрачання на сплату заборгованості з оренди		(21 423)	(27 120)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	10	(56 145)	(95 282)
Чистий рух грошових коштів за звітний період		1 616	(134)
Залишок коштів на початок року		776	1 251
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів		780	(341)
Залишок коштів на кінець року		3 172	776

► ЗВІТ ПРО ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ

ЗА РІК, ЩО ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2022 РОКУ

(суми наведені в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

Стаття	Зареєстрований капітал	Капітал в дооцінках	Додатковий капітал	Резервний капітал	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	Неоплачений капітал	Вилучений капітал	Всього
Залишок на 01 січня 2021 року	177	20 317	(109 030)	-	504 300	-	-	415 764
Чистий прибуток (збиток) за 2021 рік	-	-	-	-	115 720	-	-	115 720
Інший сукупний дохід за 2021 рік:	-	(167)	-	-	-	-	-	(167)
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	-	(167)	-	-	-	-	-	(167)
Інші зміни в капіталі *	-	(5 069)	-	-	5 071	-	-	2
Разом змін в капіталі	-	(5 236)	-	-	120 791	-	-	115 555
Залишок на 31 грудня 2021 року	177	15 081	(109 030)	-	625 091	-	-	531 319
Чистий прибуток (збиток) за 2022 рік	-	-	-	-	18 336	-	-	18 336
Інший сукупний дохід за 2022 рік:	-	25 380	-	-	-	-	-	25 380
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	-	25 380	-	-	-	-	-	25 380
Внески акціонерів/учасників:								
Розподіл капіталу:								
Вилучення частки в капіталі	(141)	-	-	-	-	-	-	(141)
Інші зміни в капіталі *	-	(2 836)	-	-	2 834	-	-	(2)
Разом змін в капіталі	(141)	22 544	-	-	21 170	-	-	43 573
Залишок на 31 грудня 2022 року	36	37 625	(109 030)	-	646 261	-	-	574 892

* В 2022 році рядок «Інші зміни в капіталі» представлений реалізацією дооцінки основних засобів у сумі 2 836 тис. грн. (2021: 5 069 тис. грн.).

1. Загальна інформація

▪ Організаційна структура та діяльність

Сільськогосподарське товариство з обмеженою відповідальністю «Мусіївське» (далі - Компанія) зареєстроване відповідно до законодавства України 25 лютого 2000 року та є резидентом України.

Основна діяльність Компанії – це вирощування зернових та технічних культур та тваринництво.

У 2022 році середньооблікова чисельність працівників склала 213 осіб (2021: 217 осіб).

Юридична адреса Компанії: Україна, Полтавська область, Лубенський район, село Мусіївка, вулиця Лісна, будинок № 10.

Умови здійснення діяльності в Україні

Події, що призвели до анексії Криму Російською Федерацією у лютому 2014 року, та конфлікт на сході України, що розпочався навесні 2014 року, дотепер залишаються нерегульованими. 24 лютого 2022 року Російська Федерація розпочала воєнне вторгнення в Україну. У результаті, Уряд України запровадив воєнний стан на всій території країни.

Відповідно до закону про воєнний стан НБУ запровадив низку тимчасових обмежень, які мають вплив на економічні умови, у тому числі обмеження на міжнародні платежі в іноземній валюті, встановлення офіційного курсу обміну валют станом на 24 лютого 2022 року на рівні 29,25 гривень за долар США та призупинення дебетових операцій з рахунків резидентів держави, яка здійснила збройну агресію проти України.

Станом на 20 липня 2022 року НБУ підвищив офіційний курс долара на 25% до 36,57 грн за 1 долар. З червня 2022 року НБУ підвищив ставку рефінансування з 10% до 25%. Ці заходи були спрямовані на збереження стабільності фінансової системи України, підтримку Збройних Сил України та функціонування критичної інфраструктури.

Інфляція посилилася перед військовим вторгненням і продовжила зростати після російського вторгнення в Україну 24 лютого. Продукти харчування та паливо зазнали найвищих стрибків в ціні через стрімкий попит і збоїв в ланцюгах постачання. Порушення логістики та збільшення витрат на виробництво разом зі зростанням світових цін на енергоносії продовжують підтримувати інфляцію в Україні.

15 березня 2022 року Верховна Рада України прийняла наступні податкові зміни до закінчення дії воєнного стану:

- скасування акцизного податку на пальне та зниження ставки ПДВ на імпортне пальне з 20% до 7%;

30 вересня 2022 року акцизний збір на паливо було відновлено на рівні 100 євро за 1000 літрів, крім потреб Міноборони під час воєнного стану;

- збільшення ліміту річного обороту для застосування спрощеної системи оподаткування та сплати єдиного податку з 10 мільйонів гривень до 10 мільярдів гривень, встановлення податкової ставки у розмірі 2% без обмеження за критерієм кількості працівників;

- звільнення землевласників від сплати земельного податку та орендної плати за землю у регіонах ведення бойових дій, або на територіях, які тимчасово окуповані або забруднені військовими боєприпасами (перелік таких територій буде визначено Кабінетом Міністрів України); період звільнення від оподаткування – з березня 2022 року по 31 грудня року, наступного за роком, в якому буде скасовано дію воєнного стану;

- звільнення від оподаткування операцій із добровільної передачі товарів і надання послуг Збройним силам України та підрозділам територіальної оборони;

- штрафні санкції за порушення податкового законодавства не накладалися;

- включення суми ПДВ, сплаченої на вартість придбаних товарів і послуг, до податкового кредиту на основі первинної документації замість реєстрації податкових накладних у Єдиному реєстрі податкових накладних (ЄРПН) (реєстрацію податкових накладних у ЄРПН буде завершено протягом 6 місяців після скасування воєнного стану);

- скасування на 2022 рік екологічного податку для підприємств, розташованих в районах ведення бойових дій, або на тимчасово окупованих територіях.

У березні 2022 року уряд запровадив нульову квоту на експорт мінеральних добрив, великої рогатої худоби, м'яса великої рогатої худоби, жита, гречки, проса, цукру та солі, придатної для споживання. Експорт пшениці, кукурудзи, курячого м'яса, яєць та соняшникової олії підлягає ліцензуванню. Експорт природного газу заборонено.

Після російського вторгнення в Україну морські порти були заблоковані, тому вантажні перевезення Чорним і Азовським морями припинилися. Вантажні перевезення продовжували здійснюватися залізничним транспортом і вантажними автомобілями.

22 липня у Стамбулі (Туреччина), Росія, Україна та ООН підписали угоду про розблокування трьох українських портів на Чорному морі для експорту продовольства. 1 серпня 2022 року з Одеського порту вперше, з початку російського вторгнення, вийшло судно з українським зерном. Зернова угода була пролонгована у листопаді 2022 року на 120 днів, а потім у березні 2023 року ще на 120 днів.

Український уряд вживав різноманітних заходів для підтримки сільського господарства в Україні. Затверджено механізм державних гарантій за кредитами малих і середніх фермерських господарств. З банками обговорювався окремий механізм кредитування для більш великих агрокомпаній.

Економічне зростання України залежить від подолання російського вторгнення в Україну, успішного впровадження необхідних реформ, стратегії відбудови українським урядом та співпраці з міжнародними донорами.

Триваюча політична та економічна невизначеність зберігається внаслідок військового вторгнення Росії в Україну в лютому 2022 року, і вона продовжує впливати на економіку України та бізнес Компанії.

2. Основа і загальні принципи підготовки і складання фінансової звітності

а) Основа підготовки

Ця фінансова звітність є річною фінансовою звітністю Компанії, яка підготовлена відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) за принципом історичної вартості, з коригуванням на початкове визнання фінансових інструментів за справедливою вартістю та коригуванням основних засобів до їхньої справедливої вартості відповідно до МСФЗ, яка є їх умовною вартістю та на подальшу оцінку будівель, машин та обладнання за справедливою вартістю, біологічних активів за справедливою вартістю за вирахуванням очікуваних витрат на продаж та сільськогосподарської продукції, яка відображається за собівартістю, яка визначається як справедлива вартість за вирахуванням очікуваних витрат на продаж на момент збору врожаю.

Основні положення облікової політики, яка була застосована при підготовці цієї фінансової звітності, викладені в Примітці 3.

Зміни у фінансовій звітності після її випуску. Будь-які зміни у цій фінансовій звітності після її випуску вимагають затвердження керівництвом Компанії, яке ухвалило цю фінансову звітність до випуску.

Відповідно до пункту 5 статті 121 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» підприємства, які повинні складати фінансову звітність за МСФЗ, складають і подають фінансову звітність на основі таксономії фінансової звітності за МСФЗ в єдиному електронному форматі (iXBRL). Станом на дату випуску цієї фінансової звітності Комітетом з управління Системою фінансової звітності не затверджено електронний формат Таксономії UA XBRL МСФЗ 2022 року. Керівництво Компанії планує підготувати звіт у форматі iXBRL і подати його коли це стане можливим.

б) Безперервність діяльності

Ця фінансова звітність підготовлена відповідно до принципу безперервності діяльності на основі припущення, що Компанія та її кінцева материнська компанія Astarta Holding PLC разом з компаніями, що прямо або опосередковано належать їй (надалі Група), будуть здатні реалізувати свої активи та врегулювати свої зобов'язання у ході звичайного ведення бізнесу в осяжному майбутньому.

Група, до якої належить Компанія, є вертикально інтегрованою та застосовує диверсифіковану бізнес-модель, яка забезпечує її здатність перепрофілюватися з вирощування цукрового буряку на вирощування інших сільськогосподарських культур із позитивним впливом на результати діяльності Групи в цілому та, відповідно, на результати діяльності Компанії, які суттєво залежать від діяльності Групи.

За 2022 рік чистий прибуток Компанії склав 18 336 тис. грн. (у 2021 році - чистий прибуток у сумі 115 720 тис. грн.), і Компанія мала позитивний чистий рух коштів від операційної діяльності у сумі 63 977 тис. грн. (у 2021 році - позитивний чистий рух коштів від операційної діяльності у сумі 173 254 тис. грн.). Поточні активи Компанії станом на 31 грудня 2022 року перевищували поточні зобов'язання на 389 259 тис. грн. (31 грудня 2021 року - на 373 436 тис. грн.).

24 лютого 2022 року Росія розпочала повномасштабне воєнне вторгнення в Україну. Негайно після цього наказом Президента України, який ухвалила Верховна Рада України, було введено воєнний стан та відповідні тимчасові обмеження, які впливають на економічні умови. Враховуючи зазначене вище, Компанія оцінила обґрунтованість застосування припущення про безперервність діяльності для підготовки цієї фінансової звітності.

Група компаній Астарта добре диверсифікована з географічної точки зору, а її основні активи розташовані у центральній частині України (у Полтавській області) та на заході України (у Хмельницькій, Вінницькій, Житомирській і Тернопільській областях); при цьому менш ніж 1% активів розташовані на півночі (у Чернігівській області) та на сході України (у Харківській області). На дату цієї фінансової звітності:

- найінтенсивніші бойові дії локалізовані в областях, де компанії Групи не провадять свою діяльність, отже, не мають суттєвих активів;
- відсутні пошкодження критичних активів, які не давали би можливості компаніям Групи продовжувати свою діяльність;
- суттєві активи не втрачені і не знаходяться на непідконтрольних Уряду України територіях.

У травні 2023 року група компаній Астарта закінчила свою весняну посівну кампанію цукрового буряка та зернових у всіх областях. Група провела посівну кампанію в аналогічних обсягах і протягом термінів, які були визначені раніше.

У 2023 році Група планує запустити всі свої цукрові заводи. Виробничий цикл цукрових буряків сільськогосподарського сезону 2021/22 років тривав до січня 2023 року включно через несприятливі погодні умови для збирання цукрових буряків.

Станом на дату випуску цієї фінансової звітності завод з переробки сої працює на своїй нормальній потужності подрібнення.

Власні сільськогосподарські та офісні IT-рішення дозволяють Компанії забезпечити роботу бізнес-процесів у віддаленому режимі у поточних обставинах. Однак, у разі порушення роботи централізованих систем, усі дочірні підприємства Групи можуть працювати автономно відповідно до внутрішніх процедур і положень.

Наразі Група компаній Астарта продовжує реалізовувати на внутрішньому ринку зернові культури, цукор, молоко та продукти переробки сої. Оскільки експорт за допомогою морських перевезень частково обмежений, Група також здійснює експортні продажі залізницею та вантажним автотранспортом. Компанія не здійснює торгівельну діяльність з особами, які входять до санкційного переліку України, ЄС і США, або організаціями, пов'язаними з особами, які перебувають під цими санкціями.

Український уряд вживає різноманітних заходів для підтримки діяльності аграрного сектору України. Уряд ухвалив механізм державних гарантій за кредитами підприємствам малого та середнього бізнесу в аграрному секторі. Такий же механізм для більших агропідприємств знаходиться у процесі впровадження і був уже обговорений з банками та учасниками ринку через асоціації.

Станом на 31 грудня 2022 року Компанія дотримувалася ковенант за її кредитами. Компанія не передбачає порушення ковенант протягом 2023 року. Станом на 31 грудня 2022 року керівництво також підготувало прогноз дотримання ковенант за кредитами до червня 2024 року. Спираючись на цей прогноз, керівництво очікує, що Компанія зможе дотримуватися встановлених ковенант у наступні 12 місяців після дати цієї фінансової звітності з істотним операційним запасом порівняно з передбаченими договорами значеннями показників. На думку керівництва, стабільне збереження такого операційного запасу буде забезпечене за рахунок скорочення обсягу зовнішнього боргу, позитивних операційних результатів, а також подальшого покращення операційних ринкових умов з огляду на дефіцит цукру на місцевому ринку та підвищення цін на цукор, можливості вільно торгувати на ринку ЄС за цінами Європейського союзу, внаслідок збільшення ЄС квот на імпорт цукру для України, що позитивно вплине на фінансові результати 2023 року. Додатково, українські виробники цукру мають можливість вільно здійснювати торгівлю на ринках ЄС. Стабільний обсяг зовнішнього боргу буде забезпечений за рахунок обслуговування існуючого боргу відповідно до первісних графіків погашення кредитів. У січні-березні 2023 року Група погасила 24 млн. євро кредитів. Керівництво не має наміру залучати додаткове довгострокове фінансування у 2023 році. Станом на 31 грудня 2022 року Група мала 42 млн. євро доступних невикористаних кредитних коштів.

Станом на дату цієї фінансової звітності стан та безпека активів Компанії не зазнають істотного впливу поточного вторгнення Російської Федерації, операційні та логістичні процеси були переглянуті Компанією для забезпечення безперервності її бізнесу, як описано вище. Керівництво Компанії вживає належних заходів для постійного перегляду її бізнес-процесів і методів роботи, та склало бюджет на 12 місяців, виходячи з припущення, що ступінь

інтенсивності бойових дій в областях, де розташовані активи Компанії, та на частині території України, наразі захопленої російськими військами, суттєво не підвищиться; Група в змозі проводити збиральну кампанію; залізнична інфраструктура функціонуватиме і зможе використовуватися для здійснення експортних продажів протягом періоду обмеженої роботи морських портів; цукрові заводи з переробки зібраного врожаю цукрового буряка матимуть можливість працювати у 2023-2024 роках. Група зможе отримати експортні ліцензії на певну сільськогосподарську продукцію.

Хоча діяльність Компанії здебільшого поки не зазнала істотного впливу, і керівництво підготувало бюджет на 12 місяців, виходячи з відомих фактів та подій, існує значна невизначеність стосовно майбутнього перебігу воєнного вторгнення, його тривалості, а також впливу на Компанію, її співробітників, діяльність, ліквідність та активи у коротко- та довгостроковій перспективі. Існує можливість декількох сценаріїв майбутнього розвитку поточної ситуації, ймовірність настання яких невідома, а ступінь впливу на Компанію може бути від значного до сильного.

З урахуванням цих кроків, яких уживає Компанія, керівництво дійшло висновку про обґрунтованість підготовки фінансової звітності відповідно до принципу безперервності діяльності. Проте, враховуючи невизначеність впливу майбутнього перебігу воєнного вторгнення на зазначені вище значні припущення, покладені в основу прогнозів керівництва, керівництво дійшло висновку про наявність суттєвої невизначеності, яка може викликати значні сумніви у спроможності Компанії продовжувати безперервну діяльність. Отже, Компанія може втратити здатність реалізовувати свої активи та виконувати свої зобов'язання у ході нормального ведення бізнесу. Керівництво часто переглядає оцінку поточної ситуації та вносить відповідні коригування у свої бізнес-операції, щоб пом'якшити будь-який вплив на Компанію. На основі цих та інших кроків, яких уживає Компанія, керівництво дійшло висновку, що доцільно складати фінансову звітність на основі принципу безперервності діяльності.

с) Функціональна валюта та валюта подання

Функціональною валютою та валютою подання цієї фінансової звітності Компанії є українська гривня.

Ця фінансова звітність представлена в тисячах українських гривень («тисяч гривень» або «тис. грн.»), а всі суми округлені до цілих тисяч, крім випадків, де вказано інше.

д) Використання суджень, оцінок та припущень

Підготовка фінансової звітності у відповідності до МСФЗ потребує від керівництва винесення суджень та припущень, які мають вплив на суми активів, зобов'язань та потенційних зобов'язань, які представлені у звітності на дату фінансової звітності та відображених сум доходів від реалізації товарів, робіт та послуг за звітний період. Оцінки та судження базуються на досвіді керівництва та інших факторах, включаючи очікування майбутніх подій, які вважаються обґрунтованими у відповідності до обставин. Таким чином, фактичні результати можуть відрізнятися від оціночних. Крім суджень, які передбачають облікові оцінки, Керівництво також використовує професійні судження при застосуванні облікової політики.

Нижче представлені основні припущення, що стосуються майбутнього та інших основних джерел невизначеності оцінок на дату балансу, які несуть у собі значний ризик виникнення необхідності внесення суттєвих коригувань до балансової вартості активів та зобов'язань протягом наступного фінансового року. Оцінки та відповідні припущення переглядаються на постійній основі. Результати переглядів облікових оцінок визнаються у тому періоді, в якому здійснюється такий перегляд оцінки, якщо цей перегляд впливає як на поточний, так і майбутні періоди.

а) Знецінення основних засобів

Компанія зобов'язана проводити тест на знецінення своїх необоротних активів або одиниць, що генерують грошові потоки, коли є ознаки, що актив або одиниця, що генерує грошові потоки («ОГП»), можуть бути знецінені. Станом на 31 грудня 2022 року було проведено тест на знецінення.

Для тестування на зменшення корисності керівництво Компанії визначило 2 ОГП (сільське господарство і тваринництво), які включають в себе всі класи основних засобів, що обліковуються за справедливою та історичною вартістю та були сформовані на основі сегментів, до яких відносяться активи Компанії, що підлягають тестуванню, в рамках Групи під контролем Astarta Holding PLC через її вертикальну інтегрованість та централізоване управління. Одним із визначальних факторів у визначенні одиниці, що генерує грошові потоки, є можливість вимірювання незалежних грошових потоків для цієї одиниці. Серед визначених одиниць, що генерують грошові потоки, значна частина їх виробництва використовується для вироблення іншої одиниці, що генерує грошові кошти. Тому необхідне судження при визначенні одиниці, що генерує грошові кошти.

Тест на зменшення корисності був проведений на основі розрахунку вартості використання за допомогою прогнозу руху грошових коштів не більше, ніж на 5-річний період. Прогноз руху грошових коштів ґрунтується на екстрапольованих фактичних даних, затверджених Бюджетним комітетом Групи, який складається з Фінансового директора, Головного виконавчого директора, Операційного директора, Директора з комерційних питань та Директора з виробництва Групи, а прогнозування подальших періодів – ґрунтується на індексі споживчих цін. Найактуальніші детальні розрахунки зменшення корисності за ОГПП були проведені станом на 31 грудня 2022 року, основні припущення та обґрунтовано можливі зміни в цих припущеннях наведені в Примітці 4. Застосування суджень необхідно для визначення основних припущень та впливу на загальний розрахунок вартості використання.

b) Переоцінка будівель, машин та обладнання

Компанія використовує модель переоцінки для обліку будівель, машин та обладнання. Визначення справедливої вартості вимагає прийняття суджень і використання припущень.

c) Амортизація

Для визначення терміну корисної експлуатації основних засобів керівництво має зробити оцінки. Керівництво оцінює залишковий термін використання відповідно до поточних технічних умов активів та оціночного періоду, протягом якого очікується, що активи будуть генерувати вигоди для Компанії. Якби орієнтовний термін корисного використання відрізнявся на 10% від кошторису керівництва, вплив на суму амортизації за рік, що закінчився 31 грудня 2022 року, полягав би у її зменшенні на 1 782 тис. грн. (31 грудня 2021: 1 668 тис. грн.) або збільшенні її на 1 953 тис. грн. (31 грудня 2021: 1 883 тис. грн.).

d) Визначення справедливої вартості біологічних активів

За відсутності активного ринку Компанія оцінює справедливу вартість біологічних активів за теперішньою вартістю чистих грошових потоків, які будуть отримані від використання активів, дисконтованих за поточною ринковою ставкою, розрахованою на основі середньозваженої вартості капіталу, включаючи певні коригування з урахуванням специфіки активу. Справедливу вартість біологічних активів визначають внутрішні експерти Компанії з питань сільського господарства, продажів та фінансової звітності на основі технологічних карток виробництва для кожного виду біологічних активів, бюджету на наступний рік, затвердженого Бюджетним комітетом та майбутніх ринкових цін та економічних прогнозів. Основні оцінки та припущення, пов'язані з оцінкою, окрім ставки дисконтування - це врожайність, ціни на врожай, який буде зібрано та виробничі витрати, які потрібно буде понести на вирощування сільськогосподарських культур, а також надої молока, ціни на молоко та м'ясо корів. Аналіз чутливості представлено в Примітці 6. Визначення справедливої вартості проводиться відповідно до МСФЗ 13 «Оцінка справедливої вартості».

Діяльність Компанії за своєю природою дуже сприйнятлива до погодних умов під час посівної програми та збирання врожаю, а також під час вирощування сільськогосподарських культур. Несподівані зміни погодних умов можуть вплинути на витрати на виробництво та врожайність сільськогосподарських культур, що використовуються при оцінці справедливої вартості біологічних активів, і, зрештою, матимуть значний вплив на фінансові результати Компанії. Компанія постійно переглядає прогнози та вживає необхідних заходів для мінімізації такого впливу. Чутливість припущень, на які впливає ця оцінка, таких як урожайність і витрати, розкрита в Примітці 6.

e) Визначення справедливої вартості сільськогосподарської продукції

Керівництво визначає справедливу вартість сільськогосподарської продукції на основі котирувальних цін на активному ринку. Справедлива оцінка проводиться відповідно до МСФЗ 13 «Оцінка справедливої вартості». Крім того, витрати на продаж на момент збору врожаю оцінюються та вираховуються із справедливої вартості. Справедлива вартість за вирахуванням витрат на продаж стає балансовою вартістю запасів на дату збору врожаю. Потенційне збільшення або зменшення ціни продажу сільськогосподарської продукції, яка була визначена на момент збору врожаю, для сільськогосподарських культур, проданих протягом року, не впливає на операційний прибуток Компанії.

f) Зобов'язання з оренди

Для розрахунку зобов'язань з оренди землі керівництво використовує деякі оцінки:

- ставка оренди;
- ставка дисконтування;
- строк оренди.

Компанія включає в орендні платежі, що використовуються при розрахунку зобов'язань за оренду землі, загальну фактичну суму змінних орендних платежів, що містять ставку оренди, яка змінюється в залежності від зміни індексу або ставки. Компанія наражається на можливе майбутнє збільшення змінних орендних платежів на основі індексу або ставки, що не включаються до зобов'язань з оренди до моменту настання таких змін. Коли відбувається коригування орендних платежів на основі індексу чи ставки, відбувається переоцінка зобов'язання з оренди та сума такої переоцінки визнається в якості коригування активу у формі права користування.

Збільшення або зменшення орендних платежів на 10% на 31 грудня 2022 року призведе до збільшення або зменшення зобов'язань з оренди на 6 067 тис. грн. (31 грудня 2021 року: 18 164 тис. грн.).

Орендні платежі дисконтуються з використанням додаткової ставки запозичення, оскільки процентну ставку, передбачену в договорі оренди, неможливо визначити.

Зменшення ставки дисконтування на 10% на 31 грудня 2022 року призведе до збільшення зобов'язань з оренди на 10 450 тис. грн. (31 грудня 2021 року: 9 315 тис. грн.). Збільшення ставки дисконтування на 10% на 31 грудня 2022 року призведе до зменшення зобов'язань з оренди на 9 727 тис. грн. (31 грудня 2021 року: 8 618 тис. грн.).

Опціон на подовження та розірвання договорів міститься в ряді договорів оренди. Ці умови використовуються для досягнення максимальної гнучкості в експлуатації в частині управління договорами.

При визначенні строку оренди земельної ділянки, керівництво враховує всі факти та обставини, що створюють економічний стимул для використання опціону щодо подовження строку оренди. Опціон на подовження строку оренди землі Компанія розглядала як не ймовірний зважаючи на довгостроковий період договорів, що найкраще відображає обґрунтовано очікуваний період оренди, що підтверджується минулим досвідом розірвання договорів оренди та очікуваннями щодо використання земельної ділянки.

Опціон на подовження строку оренди наступних об'єктів вважається ймовірним, і він включається до оцінки активів та зобов'язань, що виникають внаслідок оренди.

	Очікуваний строк оренди
Нерухоме обладнання	5
Рухоме майно	3

3. Основні положення облікової політики

3.1. Іноземна валюта

Операції в іноземній валюті під час первісного визнання відображаються у функціональній валюті шляхом перерахунку суми в іноземній валюті із застосуванням спот-курсу між функціональною та іноземною валютами на дату здійснення операції.

На кінець кожного звітного періоду Компанія відображає:

- монетарні статті в іноземній валюті переоцінюються по валютному курсу з використанням курсу на кінець звітного періоду;
- немонетарні статті, які відображені за історичною собівартістю і зарахування яких на баланс пов'язане з операціями в іноземній валюті, відображаються по валютному курсу на дату здійснення операції;
- немонетарні статті, які відображені в обліку за справедливою вартістю в іноземній валюті відображаються по валютному курсу на дату визначення цієї справедливої вартості.

Курсові різниці, що виникають при здійсненні розрахунків за монетарними статтями або при перерахунку монетарних статей за курсами, що відрізняються від курсів, за якими вони перераховувалися при первісному визнанні протягом звітного періоду або у попередніх звітних періодах, підлягають визнанню у складі прибутків чи збитків того періоду, в якому такі різниці виникли.

Прибутки та збитки від переоцінки зобов'язань за кредитами в іноземній валюті та інші прибутки та збитки від переоцінки монетарних залишків в іноземній валюті відображаються в складі інших операційних доходів та витрат.

3.2. Основні засоби

а. Власні активи

Компанія застосовує модель переоціненої вартості для груп основних засобів:

- Будівлі;
- Машини та обладнання.

Після визнання активом, об'єкти основних засобів вище зазначених груп обліковуються за переоціненою вартістю, яка є справедливою вартістю відповідних об'єктів на дату переоцінки за вирахуванням будь-якої подальшої накопиченої амортизації та подальших накопичених збитків від зменшення корисності, якщо такі є.

Будівлі, машини та обладнання переоцінюються з достатньою регулярністю, щоб забезпечити відсутність суттєвої різниці між їхньою балансовою вартістю та сумою, визначеною на основі справедливої вартості станом на кінець звітного періоду. Збільшення балансової вартості внаслідок переоцінки показується за кредитом в іншому сукупному доході та призводить до збільшення суми переоцінки у складі капіталу. Зменшення балансової вартості активу, яке компенсує попереднє збільшення балансової вартості того самого активу, включається до іншого сукупного доходу та призводить до зменшення суми переоцінки, раніше визнаної у складі капіталу. Всі інші випадки зменшення балансової вартості відображаються у складі прибутку чи збитку за рік.

Резерв переоцінки об'єктів основних засобів вище зазначених груп відображений у складі капіталу, відноситься безпосередньо на нерозподілений прибуток у тому випадку, коли сума переоцінки реалізована, тобто коли актив реалізується або списується, або коли Компанія припиняє використовувати актив. В останньому випадку сума реалізованої переоцінки – це різниця між сумою амортизації, розрахованої на основі переоціненої балансової вартості активу, та сумою амортизації, розрахованої на основі первісної вартості активу.

Компанія застосовує модель собівартості для наступних груп основних засобів:

- Транспортні засоби;
- Інші основні засоби.

Модель собівартості передбачає, що після визнання у якості активу об'єкт основних засобів обліковується за собівартістю за вирахуванням накопиченого зносу та накопичених збитків від зменшення корисності, якщо такі є.

Собівартість об'єкта основних засобів складається з таких витрат:

- ціни його придбання, включаючи імпорتنі мита та невідшкодовувані податки на придбання після вирахування торговельних знижок та цінових знижок;
- будь-яких витрат, які безпосередньо пов'язані з доставкою активу до місця розташування та приведення його в стан, необхідний для експлуатації у спосіб, визначений управлінським персоналом;
- первісної попередньої оцінки витрат на демонтаж, переміщення об'єкта та відновлення території, на якій він розташований, зобов'язання за якими Компанія бере або коли купує цей об'єкт, або коли використовує його протягом певного періоду з метою, яка відрізняється від виробництва запасів протягом цього періоду.

Вартість самостійно побудованих активів включає витрати на матеріали, прямі витрати на працю та відповідну частину накладних витрат.

Незавершені капітальні інвестиції включають витрати, безпосередньо пов'язані з будівництвом основних засобів, з урахуванням відповідно прямих, розподілених змінних накладних витрат, понесених при будівництві.

Прибуток або збиток, який виникає у результаті вибуття або списання об'єкта основних засобів, визначається як різниця між доходом від реалізації та балансовою вартістю активу і визнається у складі прибутку або збитку.

Компанія переглядає ліквідаційну вартість та метод амортизації основних засобів щорічно, а також у випадку значної зміни у очікуваному способі споживання майбутніх економічних вигід, надходження яких пов'язане з активом.

Кожну частину об'єкта основних засобів, собівартість якої є суттєвою стосовно загальної собівартості об'єкта, Компанія амортизує окремо.

► ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЗА РІК, ЩО ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2022 РОКУ

(суми наведені в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

Основні засоби, що надходять по договорах оренди, відображаються за найменшою з двох вартостей – справедливої вартості або приведеної вартості майбутніх орендних платежів з моменту початку оренди за вирахуванням накопиченого зносу та накопичених збитків від зменшення корисності.

b. Подальші витрати

Первісна вартість основних засобів збільшується на суму витрат, пов'язаних з поліпшенням об'єкта (модернізація, модифікація, добудова, дообладнання, реконструкція), що призводить до збільшення майбутніх економічних вигід, первісно очікуваних від використання об'єкта. Витрати, понесені під час технічного обслуговування та поточних ремонтів, відносяться на витрати періоду по мірі їх виникнення.

c. Амортизація

Компанія застосовує прямолінійний метод нарахування амортизації для основних засобів та інших необоротних матеріальних активів.

Амортизація об'єкта починається тоді, коли він стає готовим для використання. Земля, активи, що будуються, та не встановлене обладнання не амортизуються.

Оціночні первинні строки корисного використання груп основних засобів:

Будівлі	до 50 років
Машини та обладнання	до 20 років
Транспортні засоби	до 10 років
Інші основні засоби	до 5 років

3.3. Оренда

Компанія є стороною договорів оренди в якості орендаря, а саме:

- земельні ділянки;
- офісні приміщення та склади;
- обладнання.

Оренда визнається, оцінюється та подається відповідно до МСФЗ 16 «Оренда».

На дату первісного визнання активи у формі права користування оцінюються за собівартістю, яка включає:

- суму первісного визнання зобов'язання з оренди;
- будь-які орендні платежі, здійснені на дату або до дати початку, за вирахуванням будь-яких стимулів оренди;
- будь-які початкові прямі витрати, понесені орендарем;
- оціночні витрати, які повинен понести орендар під час демонтажу та видалення базових активів або відновлення ділянки, на якій розташовані активи.

Дата початку оренди - це дата, коли орендодавець надає базовий актив для використання орендарю.

Після дати початку оренди активи у формі права користування оцінюються за собівартістю за вирахуванням накопиченої амортизації та накопичених збитків від зменшення корисності та коригуються на суму будь-якої переоцінки зобов'язання з оренди. Активи у формі права користування, як правило, амортизуються протягом одного з коротших термінів - або строку корисного використання активу, або строку оренди на прямолінійній основі. Якщо Компанія має достатню впевненість щодо використання опціону купівлі, активи у формі права користування амортизуються протягом строку корисного використання активів. Амортизація активів у формі права користування розраховується прямолінійним методом протягом їх орієнтовного строку корисного використання наступним чином:

	Строк корисного використання, роки
Земля	1 – 49
Будівлі	1 – 15
Обладнання	1 – 5
Транспортні засоби	1 - 3

Строк оренди, визначений Компанією, включає:

- не скасовуваний період оренди за договором;
- періоди, на які поширюється опціон на продовження оренди, якщо орендар обґрунтовано впевнений, що використає цей опціон;
- періоди, на які поширюється опціон припинення оренди, якщо орендар безперечно впевнений, що цей варіант не буде використовувати.

Зобов'язання з оренди спочатку оцінюються за теперішньою вартістю орендних платежів, які ще не були сплачені на цю дату. Орендні платежі дисконтуються з використанням ставки залучення додаткових позикових коштів на дату початку оренди. Кожен орендний платіж розподіляється між зобов'язанням та витратами на відсотки за зобов'язанням з оренди. Витрати на відсотки за зобов'язанням з оренди визнаються в прибутках чи збитках протягом періоду оренди у складі фінансових витрат.

Зобов'язання з оренди включають чисту теперішню вартість наступних орендних платежів:

- фіксовані платежі (включаючи по суті фіксовані платежі), за вирахуванням дебіторської заборгованості щодо орендних платежів, і
- змінну плату за оренду, яка базується на індексі або ставці, яка була визначена за допомогою показника індексу або ставки при первісному визнанні на дату початку оренди.

В подальшому зобов'язання з оренди обліковується за амортизованою вартістю за методом ефективної процентної ставки. Зобов'язання з оренди переоцінюються в разі зміни майбутніх орендних платежів, що виникають внаслідок зміни індексу або ставки, і коли відбувається зміна оцінки Компанії щодо того, чи буде вона використовувати опціон на продовження строку оренди або припинення дії договору оренди.

Коли зобов'язання з оренди переоцінюються, здійснюється відповідне коригування балансової вартості активів у формі права користування або переоцінка відображається у прибутку чи збитку, якщо балансова вартість активів у формі права користування була зменшена до нуля.

Контракти можуть містити як орендні, так і не орендні компоненти. Компанія розподіляє винагороду в договорі на орендні та не орендні компоненти на основі їх відповідних вартостей.

Орендні платежі виключають змінні витрати, які залежать від внутрішніх і зовнішніх факторів, наприклад, використання енергії, обмеження кількості мото-годин тощо. Такі змінні платежі за оренду не включаються до первісної оцінки зобов'язань з оренди та визнаються безпосередньо у прибутку чи збитку. Компанія вирішила не визнавати активи у формі права користування та зобов'язання з оренди для короткострокової оренди обладнання та іншої оренди, строк якої становить 12 місяців або менше, та оренди малоцінних активів. Виплати, пов'язані з такою орендою, визнаються у прибутках чи збитках на прямолінійній основі.

3.4. Біологічні активи

Компанія виділяє наступні групи біологічних активів:

- поточні біологічні активи, та
- довгострокові біологічні активи.

Біологічні активи відображаються за справедливою вартістю за вирахуванням очікуваних витрат на продаж, за винятком випадків, коли справедливу вартість неможливо достовірно оцінити. Якщо справедливу вартість неможливо достовірно оцінити, біологічні активи відображаються за собівартістю за вирахуванням накопиченої амортизації та накопичених збитків від зменшення корисності. Витрати на продаж - це додаткові витрати, безпосередньо пов'язані з вибуттям активу, за винятком фінансових витрат та податку на прибуток.

Прибуток (збиток) від зміни справедливої вартості біологічних активів включається до рядка звіту про сукупний дохід «Дохід (витрати) від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю та первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції». Компанія класифікує біологічні активи як поточні або довгострокові в залежності від середнього строку корисної експлуатації певної групи біологічних активів.

3.5. Сільськогосподарська продукція

Компанія класифікує зібраний урожай як сільськогосподарську продукцію. Зібрана сільськогосподарська продукція відображається у звіті про фінансовий стан за меншою вартістю - справедливою вартістю в момент збирання

врожаю за вирахуванням витрат на продаж, яка вважається собівартістю на цю дату або чистою вартістю реалізації. Прибуток чи збиток, що виникає при первісному визнанні сільськогосподарської продукції за справедливою вартістю за вирахуванням витрат на продаж на момент збору врожаю, включається до рядка звіту про сукупний дохід «Дохід (витрати) від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю та первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції».

3.6. Фінансові інструменти

Первісна оцінка та визнання

При первісному визнанні фінансові активи класифікуються як фінансові активи, які оцінюються за амортизованою вартістю (АС), справедливою вартістю, що змінюється через інший сукупний дохід (FVOCI) або справедливою вартістю, що змінюється через прибуток або збиток (FVTPL), відповідно. Усі фінансові активи спочатку визнаються за справедливою вартістю плюс, якщо фінансові активи не відображаються за справедливою вартістю через прибуток або збитки, витрати на проведення операції, що відносяться до придбання фінансового активу. Справедлива вартість при первісному визнанні найкраще підтверджується ціною угоди.

Фінансові активи – класифікація і подальша оцінка – бізнес-модель

Бізнес-модель відображає спосіб, у який Компанія управляє активами з метою отримання грошових потоків: чи є метою компанії (i) виключно отримання передбачених договором грошових потоків від активів («утримання активів для отримання передбачених договором грошових потоків») або (ii) отримання передбачених договором грошових потоків і грошових потоків, які виникають у результаті продажу активів («утримання активів для отримання передбачених договором грошових потоків і продажу»), або, якщо не застосовується ні пункт (i), ні пункт (ii), фінансові активи відносяться у категорію «інших» бізнес-моделей та оцінюються за справедливою вартістю через прибуток чи збиток.

Бізнес-модель визначається для групи активів (на рівні портфеля) на основі всіх відповідних доказів діяльності, яку Компанія має намір здійснити для досягнення цілі, встановленої для портфеля, наявного на дату оцінки. Фактори, які Компанія враховує при визначенні бізнес-моделі, включають: мету і склад портфеля, минулий досвід отримання грошових потоків по відповідних активах, підходи до оцінки та управління ризиками, методи оцінки доходності активів та схему виплат керівникам.

Фінансові активи – класифікація і подальша оцінка – характеристики грошових потоків

Якщо бізнес-модель передбачає утримання активів для отримання передбачених договором грошових потоків або для отримання передбачених договором грошових потоків і продажу, Компанія оцінює, чи являють собою грошові потоки виключно виплати основної суми боргу та процентів («тест на виплати основної суми боргу та процентів» або «SPPI-тест»). Фінансові активи із вбудованими похідними інструментами розглядаються у сукупності, щоб визначити, чи є грошові потоки по них виплатами виключно основної суми боргу та процентів. У ході такої оцінки Компанія аналізує, чи відповідають передбачені договором грошові потоки умовам базового кредитного договору, тобто проценти включають тільки відшкодування щодо кредитного ризику, вартості грошей у часі, інших ризиків базового кредитного договору та маржу прибутку.

Якщо умови договору передбачають схильність до ризику чи волатильності, які не відповідають умовам базового кредитного договору, відповідний фінансовий актив класифікується та оцінюється за справедливою вартістю через прибуток чи збиток. SPPI-тест виконується при первісному визнанні активу, а подальша переоцінка не проводиться.

Подальша оцінка

Для цілей подальшої оцінки фінансові активи класифікуються за такими категоріями:

- за справедливою вартістю через прибуток чи збиток,
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід,
- за амортизованою вартістю.

Фінансові активи, що в подальшому оцінюються за амортизованою вартістю

Після первісного визнання такі активи обліковуються за амортизованою вартістю з використанням методу ефективної ставки відсотка та за вирахуванням будь-яких збитків від зменшення корисності. Після первісного

визнання резерв очікуваних кредитних збитків (ОКЗ) визнається для фінансових активів, що оцінюються за амортизованою вартістю, і включається до складу витрат. Фінансові активи Компанії, на які поширюється модель ОКЗ представлені торговою та іншою дебіторською заборгованістю, грошовими коштами та їх еквівалентами, короткостроковими депозитами. Компанія оцінює ОКЗ та визнає забезпечення під очікувані кредитні збитки на кожну звітну дату. Компанія використовує спрощений підхід, передбачений МСФЗ 9, до оцінки ОКЗ, при якому застосовується резерв під ОКЗ за весь термін для всієї торгової та іншої дебіторської заборгованості і активів за договором. Виявлені збитки від знецінення щодо короткострокових депозитів і грошових коштів та їх еквівалентів були несуттєвими станом на звітну дату. Контрактні активи є несуттєвими і не були виокремлені в фінансовій звітності і тому не розглядалися як предмет оцінки ОКЗ станом на звітну дату.

Фінансові активи – припинення визнання

Компанія припиняє визнання фінансових активів, коли: (а) активи погашені або права на отримання грошових потоків від активів інакше втратили свою чинність або (б) Компанія передала права на отримання грошових потоків від фінансових активів або уклала угоду про передачу і при цьому: (i) також передала в основному всі ризики та вигоди, пов'язані з володінням активами, або (ii) Компанія не передала та не залишила в основному всі ризики та вигоди володіння, але припинила здійснювати контроль.

Контроль вважається збереженим, якщо контрагент не має практичної можливості повністю продати актив непов'язаній стороні без внесення додаткових обмежень на перепродаж.

Фінансові активи – списання

Фінансові активи списуються, повністю або частково, коли Компанія вичерпала всі практичні зусилля щодо відновлення та дійшла висновку, що немає обґрунтованих очікувань відшкодування. Списання є подією припинення визнання. Компанія може списати фінансові активи, які все ще є предметом примусової діяльності, коли Компанія прагне відшкодувати суми, що підлягають сплаті за контрактом, однак немає обґрунтованих очікувань повернення.

3.7. Принципи визначення справедливої вартості

Справедлива вартість є ціною, яка була б отримана за продаж активу або виплачена за передачу зобов'язання в рамках звичайної операції між учасниками ринку на дату оцінки.

Оцінка за справедливою вартістю передбачає, що операція з продажу активу або передачі зобов'язання відбувається або на основному ринку для даного активу чи зобов'язання, або в умовах відсутності основного ринку, на найбільш вигідному ринку для даного активу чи зобов'язання.

Справедлива вартість активу або зобов'язання оцінюється з використанням припущень, які використовувалися б учасниками ринку при визначенні ціни активу або зобов'язання, при цьому передбачається, що учасники ринку діють в своїх кращих інтересах.

Всі активи та зобов'язання, справедлива вартість яких оцінюється або розкривається у фінансовій звітності, класифікуються за ієрархією джерел справедливої вартості, що подана нижче, на підставі вихідних даних найнижчого рівня, які є суттєвими для оцінки справедливої вартості в цілому:

- Рівень 1: ринкові котирування (без коригувань) ідентичних активів або зобов'язань на активних ринках;
- Рівень 2: моделі оцінки, для яких всі вхідні дані, які мають суттєвий вплив на визначення справедливої вартості, відносяться до найбільш низького рівня ієрархії та базуються прямо або опосередковано на ринкових даних;
- Рівень 3: моделі оцінки, які використовують вхідні дані, які мають суттєвий вплив на визначення справедливої вартості, відносяться до найбільш низького рівня ієрархії та відсутні у відкритому доступі.

Для активів і зобов'язань, які переоцінюються у фінансовій звітності на періодичній основі, Компанія визначає необхідність їх переміщення між рівнями джерел ієрархії, повторно аналізуючи класифікацію (на підставі вихідних даних найнижчого рівня, які є значними для оцінки за справедливою вартістю в цілому) на кінець кожного звітного періоду.

3.8. Запаси

Запаси оцінюються за найменшою з двох оцінок: собівартістю або чистою вартістю реалізації. Запаси відображаються за чистою вартістю реалізації у випадку, якщо на дату балансу їх ціна знизилася або вони втратили

первісно очікувану Компанією економічну вигоду. Чиста вартість реалізації – це оціночна ціна продажу в ході звичайної діяльності за вирахуванням очікуваних витрат на завершення та продаж. Собівартість сировини та готової продукції на підприємствах сільськогосподарського та цукрового виробництва визначається методом середньозваженої собівартості з урахуванням витрат, понесених на доставку їх до існуючого місця та стану, наприклад транспортування.

Незавершене виробництво включає витрати на сировину, матеріали, оплату праці та виробничі накладні витрати, розподілені пропорційно до ступеня завершеності готової продукції.

Інвестиції в майбутні врожаї представляють собою добрива та обробку землі для підготовки до наступного вегетаційного періоду. Після посіву витрати на підготовку поля визнаються як біологічні активи, що утримуються за справедливою вартістю мінус витрати на продаж.

3.9. Грошові кошти та їх еквіваленти

Грошові кошти та їх еквіваленти складаються з готівки в касі, коштів на поточних рахунках у банках і депозитів до запитання, або зі строками погашення до трьох місяців.

Грошові кошти та їх еквіваленти первинно визнаються за справедливою вартістю та в подальшому оцінюються за амортизованою вартістю із застосуванням методу ефективної відсоткової ставки.

3.10. Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги (торгова дебіторська заборгованість)

Торгова та інша дебіторська заборгованість первісно визнається за справедливою вартістю і у подальшому оцінюється за амортизованою вартістю із використанням методу ефективної відсоткової ставки за вирахуванням резерву під очікувані кредитні збитки.

3.11. Фінансові допомоги видані

Фінансові допомоги видані первісно визнаються за справедливою вартістю і у подальшому оцінюються за амортизованою вартістю із використанням методу ефективної відсоткової ставки за вирахуванням резерву під очікувані кредитні збитки. У разі надання позики з невизначеним терміном погашення (позика на вимогу), Компанія оцінює строк такої позики на основі власних очікувань щодо її погашення.

Після первісного визнання надані фінансові допомоги оцінюються за амортизованою вартістю через прибуток чи збиток.

Компанія визнає різницю між номінальною вартістю наданої безвідсоткової позики за ставкою нижче ринкової та її справедливою вартістю у складі Додаткового капіталу, якщо позика надана пов'язаним сторонам, що знаходяться під контролем одного і того ж учасника (зокрема, компаніям Групи).

У разі надання безповоротної фінансової допомоги пов'язаним сторонам, що знаходяться під контролем одного і того ж учасника, Компанія відображає таку допомогу у якості зменшення Додаткового капіталу. У разі надання безповоротної фінансової допомоги третім сторонам та іншим пов'язаним сторонам, Компанія відображає витрати в складі Інших операційних витрат.

Фінансові доходи від амортизації дебіторської заборгованості з наданих позик відображаються у складі фінансових доходів.

3.12. Зменшення корисності

а. Фінансові активи

Компанія розраховує ОКЗ та визнає чисті збитки від знецінення фінансових активів на кожну звітну дату. Компанія застосовує спрощений підхід МСФЗ 9 для розрахунку очікуваних кредитних збитків, який використовує резерв очікуваних збитків протягом усього періоду для торгівельної дебіторської заборгованості. ОКЗ протягом всього періоду - це ОКЗ, який є результатом усіх можливих подій дефолту протягом очікуваного періоду фінансового інструменту. Розрахунок ОКЗ відображає: (i) неупереджену та зважену за ймовірністю суму, яка визначається шляхом оцінки діапазону можливих результатів, (ii) вартість грошей у часі та (iii) всю обґрунтовану та підтверджену інформацію, яка доступна без зайвих витрат та зусиль, наприкінці кожного звітного періоду про минулі події, поточні умови та прогнози майбутніх умов.

Для тестування всіх інших фінансових активів на предмет знецінення Компанія застосовує звичайний підхід. При застосуванні звичайного підходу Компанія розподіляє фінансові активи на наступні категорії:

- активи, по яким не було суттєвого зростання кредитного ризику;
- активи, по яким було суттєве зростання кредитного ризику.

Для фінансових активів, по яким не було суттєвого зростання кредитного ризику після первісного визнання, Компанія визнає резерв під дванадцятимісячні очікувані кредитні збитки, які є частиною очікуваних кредитних збитків за весь період, тобто очікувані кредитні ризики, що виникають унаслідок всіх можливих випадків дефолту, що можливі протягом дванадцяти місяців після звітної дати.

Для фінансових активів, по яким відбулося суттєве зростання кредитного ризику на індивідуальній чи груповій основі Компанія визнає резерв під очікувані кредитні ризики на весь термін, тобто очікувані кредитні ризики, що виникають унаслідок всіх можливих випадків дефолту протягом усього терміну дії фінансового інструмента.

Станом на кожну звітну дату Компанія оцінює наявність значного збільшення кредитного ризику по фінансовим активам на основі аналізу зміни ризику виникнення дефолту. При оцінці зміни кредитного ризику Компанія застосовує професійне судження.

Для нарахування резерву кредитних збитків Компанія розподіляє фінансові активи на наступні категорії згідно спільних характеристик кредитного ризику:

- фінансові активи, отримані від сторонніх контрагентів
- фінансові активи, отримані від пов'язаних сторін.

Нарахування резерву кредитних збитків для фінансових активів, отриманих від сторонніх контрагентів, здійснюється на індивідуальній та на груповій основі. Нарахування резерву на індивідуальній основі здійснюється на основі аналізу заборгованості по окремих дебіторах. Сума резерву, нарахована на груповій основі, коригується на суму резерву, розрахованого на індивідуальній основі. Нарахування резерву кредитних збитків на груповій основі здійснюється на основі коефіцієнтів, що залежать від кількості днів прострочення оплати. Аналіз фінансових активів щодо зменшення їх корисності здійснюється на кінець кожного звітного періоду. При аналізі фінансових активів щодо зменшення їх корисності, Компанія враховує статистичні дані про прострочену дебіторську заборгованість за останні 2 роки, враховує макроекономічні чинники, які можуть вплинути на майбутні кредитні збитки та визначає відсоток резерву під кредитні збитки по групах дебіторської заборгованості.

Нарахування резерву кредитних збитків для фінансових активів, отриманих від пов'язаних сторін, здійснюється на індивідуальній основі. Нарахування резерву кредитних збитків на індивідуальній основі здійснюється на основі коефіцієнтів, що залежать від кількості днів відстрочення оплати. Компанія розраховує коефіцієнти на основі міжнародних кредитних рейтингів ризику настання дефолту та виходу з дефолту за фінансовими інструментами, які мають зіставний рівень кредитного ризику. Аналіз фінансових активів щодо зменшення їх корисності здійснюється на кінець кожного звітного періоду.

b. Нефінансові активи

На кожну звітну дату Компанія переглядає балансову вартість нефінансових активів, інших ніж запаси, що оцінюються за первісною вартістю за мінусом накопиченої амортизації з метою визначення, чи існує будь-яке свідчення того, що ці активи зазнали збитку від зменшення корисності. За наявності такого свідчення Компанія оцінює суму відшкодування відповідного активу для визначення розміру збитку від знецінення.

Збиток від зменшення корисності визнається, якщо балансова вартість активу чи одиниці, що генерує грошові потоки, перевищує його суму відшкодування. Одиниця, що генерує грошові потоки - це найменша ідентифікована група активів, яка генерує грошові потоки, які значною мірою не залежать від інших активів та груп. Збитки від зменшення корисності відображаються у складі прибутку чи збитку. Збитки від зменшення корисності одиниць, що генерують грошові потоки, розподіляються спочатку для зменшення балансової вартості будь-якого гудвілу, що належить до одиниці, а потім для зменшення балансової вартості інших активів у підрозділі (групі одиниць) на пропорційній основі.

Сума очікуваного відшкодування являє собою більшу з величин: справедливої вартості за вирахуванням витрат на продаж та вартості використання. При проведенні оцінки вартості використання сума очікуваних майбутніх грошових потоків дисконтується до їхньої теперішньої вартості з використанням ставки дисконту до оподаткування, яка відображає поточні ринкові оцінки вартості грошей у часі та характерні для активу ризику.

с. Сторнування збитків від зменшення корисності

Збитки від зменшення корисності, визнані у попередніх періодах, оцінюються на кожну звітну дату на предмет будь-яких ознак того, що збиток зменшився або більше не існує. Збиток від зменшення корисності зменшується, якщо є якісь ознаки того, що збитки від зменшення корисності, визнані в попередніх періодах для активу можуть більше не існувати або можуть бути зменшені, а в оцінках, що використовуються для визначення суми відшкодування, відбулися зміни. Збиток від зменшення корисності зменшується лише в тій мірі, в якій балансова вартість активу не перевищує балансову вартість, яка була б визначена за вирахуванням зносу або амортизації, якщо б не було визнано збитків від зменшення корисності.

3.13. Власний капітал

Зареєстрований (пайовий) капітал, капітал у дооцінках, додатковий капітал та нерозподілений прибуток (непокритий збиток) класифікуються як власний капітал.

3.14. Кредити банків та інші позики

Зобов'язання за кредитами банків та іншими позиками при первісному визнанні оцінюються за справедливою вартістю активів (грошових коштів), отриманих в обмін на відповідний фінансовий інструмент, за вирахуванням витрат на операцію. Після первісного визнання заборгованість за отриманим кредитом (позицією) оцінюється за амортизованою вартістю.

Компанія визнає різницю між номінальною вартістю отриманої безвідсоткової позики за ставкою нижче ринкової та її справедливою вартістю у складі Додаткового капіталу, якщо позика отримана від пов'язаних сторін, що знаходяться під контролем одного і того ж учасника (зокрема, компаній Групи).

У разі отримання безповоротної фінансової допомоги від пов'язаних сторін, що знаходяться під контролем одного і того ж учасника, Компанія відображає таку допомогу у якості збільшення Додаткового капіталу. У разі отримання безповоротної фінансової допомоги від третіх сторін та інших пов'язаних сторін, Компанія відображає доходи в складі Інших операційних доходів.

Фінансові витрати від амортизації кредиторської заборгованості з отриманих позик відображаються у складі фінансових витрат.

3.15. Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги (торгова кредиторська заборгованість) та інші поточні зобов'язання (інша кредиторська заборгованість)

Торгова та інша кредиторська заборгованість визнається в момент виконання контрагентом контрактних зобов'язань і обліковується за амортизованою вартістю з використанням ефективної процентної ставки.

3.16. Аванси отримані

Отримані аванси відображаються за первісно отриманими сумами.

3.17. Податки

а. Спрощена система оподаткування для платників єдиного податку 4 групи

Відповідно до Податкового кодексу України, сільськогосподарські компанії, що займаються виробництвом, переробкою та реалізацією сільськогосподарської продукції, можуть застосовувати спрощену систему оподаткування та будучи платниками 4-ї групи сплачувати єдиний податок (фіксований сільськогосподарський податок), якщо сума, одержана від продажу сільськогосподарської продукції власного виробництва та продуктів її переробки становить понад 75% від валового доходу підприємства. Єдиний податок сплачується замість податку на прибуток, податку на землю, збору за спеціальне використання води, збору за геологорозвідувальні роботи та плати за придбання торгового патенту за здійснення торговельної діяльності. Сума єдиного податку розраховується як відсоток від нормативної грошової оцінки земельних ділянок, що орендуються, або є власністю платника.

б. Податок на додану вартість

В Україні ПДВ стягується за такими ставками: 20% застосовується у разі поставок товарів або послуг на території України, включаючи поставки без чітко визначеної суми винагороди, та імпорту товарів в Україну (крім випадків, чітко передбачених законодавством), 0% застосовується у разі експорту товарів та супутніх послуг; знижена ставка 7% застосовується у разі постачання на території та імпорту в Україну лікарських засобів, медичних виробів та

інших окремих товарів і послуг. Ставка 14% застосовується на операції з імпорту та постачання на території України деякої сільськогосподарської продукції.

Вхідний ПДВ у разі продажу товарів або послуг обліковується в момент відвантаження товарів або надання послуг чи в момент надходження платежу від клієнта, залежно від того, що відбулося раніше.

Вхідний ПДВ обліковується наступним чином: право на податковий кредит за вхідним ПДВ у разі закупівель виникає у момент реєстрації накладної з ПДВ, яка видається у момент надходження оплати постачальнику чи в момент переходу права власності на товари або надання послуг в Єдиному державному реєстрі податкових накладних, залежно від того, що відбулося раніше, а право на податковий кредит за вхідним ПДВ у разі імпорту товарів або послуг виникає на дату сплати податку.

Дебіторська заборгованість за виданими авансами постачальникам і поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами від клієнтів показані у цій фінансовій звітності за вирахуванням ПДВ, оскільки очікується, що розрахунок за такими сумами буде здійснено шляхом поставки відповідних товарів або послуг.

3.18. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)

Виручка - це дохід, що виникає у ході звичайної діяльності Компанії. Виручка визнається в сумі ціни угоди. Ціна угоди - це сума винагороди, право на яку Компанія очікує отримати в обмін на передачу контролю над обіцяними товарами чи послугами покупцю без урахування сум, одержаних від імені третіх сторін.

Виручка визнається за вирахуванням знижок, повернень та податку на додану вартість, а також інших аналогічних обов'язкових платежів.

Продажі товарів

Продажі визнаються на момент переходу контролю над товаром, тобто коли товари поставлені покупцю, покупець має повну свободу дій щодо товарів і коли відсутнє невиконане зобов'язання, яке може вплинути на приймання покупцем товарів. Поставка вважається виконаною, коли товари були доставлені у визначене місце, ризики застаріння та втрати перейшли до покупця, і покупець прийняв товари відповідно до договору, строк дій положень про приймання закінчився або у Компанії наявні об'єктивні докази того, що всі критерії приймання були виконані.

Вважається, що елемент фінансування відсутній, оскільки продажі здійснюються із наданням відстрочки платежу на термін, що відповідає ринковій практиці. Дебіторська заборгованість визнається, коли товари поставлені, оскільки на цей момент винагорода є безумовною, тому що настання строку платежу зумовлене тільки плином часу.

Продажі послуг

Компанія надає послуги за договорами з фіксованою та змінною винагородою. Якщо Компанія передає контроль над послугою протягом періоду і, відповідно, виконує зобов'язання до виконання протягом періоду, виручка від надання послуг визнається у тому звітному періоді, в якому послуги були надані. За договорами з фіксованою винагородою виручка визнається на основі обсягу послуг, фактично наданих до кінця звітного періоду, пропорційно загальному обсягу послуг, що надаються, оскільки покупець одночасно отримує і споживає вигоди. Виручка визначається на основі фактично витраченого робочого часу відносно загальних очікуваних витрат часу.

У випадку договорів із фіксованою винагородою, покупець сплачує фіксовану суму відповідно до графіку платежів. Якщо вартість послуг, наданих Компанією, перевищує суму платежу, визнається актив за договором із покупцем. Якщо сума платежів перевищує вартість наданих послуг, визнається зобов'язання за договором із покупцем.

Якщо договір включає змінну винагороду, виручка визнається, тільки якщо існує висока ймовірність того, що в майбутніх періодах не буде значного зменшення такої виручки.

3.19. Процентні доходи і витрати

Процентні доходи відображаються в звіті про сукупний дохід за всіма борговими інструментами за методом нарахування з використанням ефективної відсоткової ставки. Процентний дохід включає в себе номінальний відсоток, а також амортизацію дисконту або премії.

3.20. Витрати

Витрати відображаються за методом нарахування.

3.21. Фінансові витрати

Фінансові витрати включають витрати на відсотки за позиками, відсотки за зобов'язаннями з оренди та курсові різниці, що виникають за кредитами та позиками в іноземній валюті. Усі відсоткові та інші витрати, понесені у зв'язку із запозиченнями, оцінюються за методом ефективної процентної ставки.

3.22. Згортання фінансових активів та фінансових зобов'язань

Фінансовий актив та фінансове зобов'язання згортається і чиста сума подається в звіті про фінансовий стан, якщо і тільки якщо існує юридично забезпечене право на згортання визнаних сум і є намір погасити зобов'язання на нетто-основі або продати актив й одночасно погасити зобов'язання.

3.23. Звіт про рух грошових коштів

Звіт про рух грошових коштів складається за прямим методом.

3.24. Нові стандарти, які не набрали чинності

Були опубліковані окремі нові стандарти та інтерпретації, що будуть обов'язковими для застосування Компанією у річних періодах, починаючи з 1 січня 2023 року та пізніших періодах. Компанія не застосовувала ці стандарти та інтерпретації до початку їх обов'язкового застосування.

Міжнародні Стандарти Фінансової Звітності («МСФЗ»):

- МСФЗ 17 «Страхові контракти» (вступають у силу для річних періодів, які починаються з 1 січня 2023 року).

Поправки до існуючих стандартів та інтерпретацій:

- *Класифікація зобов'язань у короткострокові або довгострокові – зміни МСБО 1* (опубліковані 23 січня 2020 року; відстрочення дати набрання чинності (опубліковані 15 липня 2020 року і вступають у силу для річних періодів, що починаються 1 січня 2023 року або після цієї дати).
- *Непоточні зобов'язання з ковенантами* (опубліковані 31 жовтня 2022 року і вступають у силу для річних періодів, що починаються 1 січня 2024 року або після цієї дати).
- *Основні засоби – надходження до запланованого використання, Виручка, отримана до початку запланованого використання активу, Обтяжливі договори – вартість виконання договору, Посилання на Концептуальну основу – зміни обмеженої сфери застосування до МСБО 16, МСБО 37 та МСФЗ 3, і Щорічні удосконалення МСФЗ 2018-2020 років – зміни МСФЗ 1, МСФЗ 9, МСФЗ 16 та МСБО 41* (опубліковані 14 травня 2020 року і вступають у силу для річних періодів, які починаються з 1 січня 2022 року або після цієї дати).
- *Поправки до МСФЗ 17 та поправка до МСФЗ 4* (опубліковані 25 червня 2020 року і вступають у силу для річних періодів, які починаються з 1 січня 2023 року).
- *Поправки до МСБО 1 та Практичне положення 2 з МСФЗ: Розкриття облікової політики* (опубліковані 12 лютого 2021 року і вступають у силу для річних періодів, які починаються з 1 січня 2023 року або після цієї дати).
- *Поправки до IAS 8: Визначення бухгалтерських оцінок* (опубліковані 12 лютого 2021 року і вступають у силу для річних періодів, які починаються з 1 січня 2023 року).
- *Відкладений податок, пов'язаний з активами та зобов'язаннями, що виникають внаслідок однієї операції – поправки до МСБО 12* (опубліковані 7 травня 2021 року і вступають у силу для річних періодів, які починаються з 1 січня 2023 року або після цієї дати).
- *Поправки до МСФЗ 17 «Страхові контракти»: Початкове застосування МСФЗ 17 і МСФЗ 9 – Порівняльна інформація* (опубліковані 9 грудня 2021 р.).
- *Поправки до МСФЗ 16 «Оренда»: зобов'язання щодо оренди при продажу та зворотній оренді* (опубліковані 22 вересня 2022 року і вступають у силу для річних періодів, що починаються 1 січня 2024 року або після цієї дати).
- *Поправки до МСБО 1 «Подання фінансової звітності».* Ці поправки 2020 року роз'яснюють, що зобов'язання класифікуються як поточні або непоточні залежно від прав, які існують на кінець звітного періоду. Зобов'язання є довгостроковими, якщо суб'єкт господарювання має суттєве право на кінець звітного періоду відстрочити погашення щонайменше на дванадцять місяців. Керівництво більше не вимагає, щоб таке право було безумовним. Очікування керівництва щодо того, чи скористається воно згодом правом на відстрочення

► ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЗА РІК, ЩО ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2022 РОКУ

(суми наведені в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

погашення, не впливають на класифікацію зобов'язань. Право на відстрочку існує, лише якщо суб'єкт господарювання виконує будь-які відповідні умови станом на кінець звітного періоду. Зобов'язання класифікується як поточне, якщо умова порушується на звітну дату або раніше, навіть якщо від позикодавця отримано відмову від цієї умови після закінчення звітного періоду. І навпаки, позика класифікується як непоточна, якщо кредитна умова порушується лише після звітної дати. Крім того, поправки включають уточнення вимог до класифікації боргу, який компанія може погасити шляхом конвертації його в капітал. «Розрахунок» визначається як погашення зобов'язання грошовими коштами, іншими ресурсами, що втілюють економічні вигоди, або власними інструментами капіталу суб'єкта господарювання.

Відповідно до поправок 2022 року, ковенант впливає на наявність права на відстрочку розрахунку на кінець звітного періоду, якщо дотримання ковенант вимагається до кінця звітного періоду або до нього. Ці поправки визначають, що умови, яких необхідно дотримуватися після звітної дати, не впливають на класифікацію боргу як поточного чи непоточного на звітну дату. Суб'єкт господарювання зобов'язаний розкривати інформацію про ці зобов'язання та пов'язану з ними інформацію в примітках до фінансової звітності.

Наразі Компанія оцінює вплив цих змін на її фінансову звітність. Якщо інше не зазначено вище, не очікується суттєвого впливу цих нових стандартів та інтерпретацій на фінансову звітність Компанії.

► ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЗА РІК, ЩО ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2022 РОКУ

(суми наведені в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

4. Основні засоби

Рух основних засобів та незавершених капітальних інвестицій в основні засоби за 2022 та 2021 роки, представлений наступним чином:

	Будівлі	Машини та обладнання	Транспортні засоби	Інші основні засоби	Всього
Первісна чи переоцінена вартість на 01 січня 2021 року	28 233	59 335	8 835	2 867	99 270
Надходження з незавершених капітальних інвестицій	6 418	25 844	3 642	809	36 713
Переміщення між групами	-	11	19	(30)	-
Переоцінка/(уцінка)	-	(167)	-	-	(167)
Вибуття	-	(3 843)	(236)	(266)	(4 345)
Списання та знецінення	-	(17)	-	-	(17)
Первісна чи переоцінена вартість на 31 грудня 2021 року	34 651	81 163	12 260	3 380	131 454
Надходження з незавершених капітальних інвестицій	487	11 261	252	756	12 756
Переміщення між групами	(816)	3 554	(4 703)	1 965	-
Відновлення вартості раніше знецінених основних засобів	337	416	-	-	753
Переоцінка/(уцінка)	6 996	18 384	-	-	25 380
Вибуття	(24)	(147)	(140)	(51)	(362)
Знецінення	(865)	(2 345)	-	-	(3 210)
Списання амортизації	(7 357)	(45 126)	(356)	(131)	(52 970)
Первісна чи переоцінена вартість на 31 грудня 2022 року	33 409	67 160	7 313	5 919	113 801
Накопичена амортизація станом на 01 січня 2021 року	(3 977)	(19 277)	(3 384)	(2 239)	(28 877)
Нарахована амортизація	(1 726)	(14 748)	(1 891)	(855)	(19 220)
Переміщення між групами	-	(11)	(19)	30	-
Вибуття амортизації	-	2 852	106	262	3 220
Накопичена амортизація станом на 31 грудня 2021 року	(5 703)	(31 184)	(5 188)	(2 802)	(44 877)
Нарахована амортизація	(2 009)	(12 406)	(1 090)	(578)	(16 083)
Переміщення між групами	355	(1 527)	2 529	(1 357)	-
Зменшення в результаті переоцінки	7 357	45 117	356	140	52 970
Накопичена амортизація станом на 31 грудня 2022 року	-	-	(3 393)	(4 597)	(7 990)
Чиста балансова вартість на 01 січня 2021 року	24 256	40 058	5 451	628	70 393
Чиста балансова вартість на 31 грудня 2021 року	28 948	49 979	7 072	578	86 577
Чиста балансова вартість на 31 грудня 2022 року	33 409	67 160	3 920	1 322	105 811

Рух незавершених капітальних інвестицій в основні засоби за 2022 та 2021 роки, представлений наступним чином:

	Незавершені капітальні інвестиції
Чиста балансова вартість на 01 січня 2021 року	168
Придбання	38 526
Переведено до складу основних засобів	(36 713)
Вибуття	(3)
Списання та уцінка	(10)
Чиста балансова вартість на 31 грудня 2021 року	1 968
Придбання	12 862
Переведено до складу основних засобів	(12 756)
Вибуття	(1 384)
Чиста балансова вартість на 31 грудня 2022 року	690

Станом на 31 грудня 2022 року оцінка будівель, машин та обладнання Групи була проведена незалежним оцінювачем відповідно до Міжнародних стандартів оцінки. Більшість будівель і деяких машин та обладнання були оцінені з використанням ринкового підходу, що знаходиться в межах рівня 3 ієрархії справедливої вартості. Інші об'єкти будівель, машин та обладнання були оцінені з використанням методу амортизованої відновлюваної вартості, що знаходиться в межах рівня 3 ієрархії справедливої вартості.

Ринковий підхід використовує ціни та іншу релевантну інформацію, отриману в результаті ринкових операцій із залученням ідентичних або порівнянних (тобто подібних) активів. Методи оцінки, які відповідають ринковому підходу, використовують ціни та інші ринкові дані, отримані в результаті спостережуваних операцій для тих самих або подібних активів, наприклад, дохід або коефіцієнти EBITDA.

Витратний підхід або визначає вартість будівництва активів у їх поточному стані та враховує строк їх корисного використання, що залишився, або визначає справедливу вартість як амортизовану вартість заміщення. Витратний підхід використовувався лише в тих випадках, коли не було можливості використовувати ринковий підхід.

Наступні фактори були враховані при визначенні справедливої вартості будівель за підходом амортизованої відновлюваної вартості:

- вартість будівництва активу базується на вартості необхідних матеріалів та будівельних робіт на дату оцінки;
- очікуване використання активу оцінюється з посиланням на очікувану потужність або фізичну продуктивність активу;
- технічне або комерційне старіння, що виникає внаслідок змін або вдосконалень у виробництві продукту чи послуги, що випускається активом, а також фізичного зносу.

Основним припущенням, яке враховувалося при визначенні справедливої вартості будівель, машин та обладнання за амортизованою відновлюваною вартістю та ринковими підходами, є індекс фізичного зносу. Якби індекс фізичного зносу, застосований для визначення справедливої вартості будівель, машин та обладнання, був на 5% вищим/нижчим, тоді їх балансова вартість складала би 10 233 тис. грн. і 9 236 тис. грн. менше/більше відповідно.

Незалежний оцінювач використав наступні джерела інформації:

- ціни виробників, індекси за даними Держстату України (<http://www.ukrstat.gov.ua/>), Євростату (<http://ec.europa.eu/eurostat>) (для відновлюваної вартості машин та обладнання) і Economist Intelligence Unit (EIU) (<http://eiu.com>), OECD-FAO (<http://stats.oecd.org/>), <http://www.minregion.gov.ua>; Inform agency APK (<https://www.apk-inform.com/ru/prices>);
- Реєстр УПВС, 1969 р., який є найбільш часто використовуваним джерелом інформації для інтегрального коефіцієнта вартості будівництва в Україні для об'єктів, які були побудовані більше 20 років тому (для вартості заміщення будівель);
- «Marshall Valuation Service, 2007», Marshall&Swift і «ASA_Normal Useful Life», Американська спілка оцінювачів (для розрахунку фізичної амортизації). Використовувався метод прямолінійної фізичної амортизації;
- Дослідження Duff&Phelps 2022 Довідник оцінки: Посібник з вартості капіталу (для відновлюваної вартості будівель);
- Загальнодоступні ринкові ціни на відкритих маркетплейсах за 2022 рік (за відновлюваною та ринковою вартістю транспортних засобів та спецтехніки);
- Оновлений перелік власних машин та обладнання для аграрно-виробничого комплексу датований 7 березня 2022 року (за відновлюваною та ринковою вартістю транспортних засобів та спецтехніки). Оцінювач застосував до 10% понижувального коефіцієнта для зниження цін на ринку.

Тест на знецінення - припущення та їх чутливість

Основні припущення, використані для тесту на знецінення активів, це: ставки дисконтування, ціни продажу та собівартість продукції. Ставки дисконтування визначались на основі середньозваженої вартості капіталу та включають наступні ставки для одиниці, що генерує гроші потоки ("ОГПП"):

- ОГПП сільське господарство: 31,2% для 5-річного періоду і 13,78% для звітного періоду
- ОГПП великої рогатої худоби: 31,2% для 5-річного періоду і 13,78% для звітного періоду

Ставки дисконтування, застосовані для звітного періоду - це реальні дисконтні ставки (без урахування впливу інфляції).

Обсяг виробництва оцінювався виходячи з поточного рівня виробництва відповідно до річного бюджету, затвердженого керівництвом Компанії. Потенційне збільшення банку землі, рівня урожайності, кількості корів чи

► ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЗА РІК, ЩО ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2022 РОКУ

(суми наведені в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

надойв молока не враховувався. Витрати на виробництво оцінювали, виходячи з бюджетних витрат на наступний рік, збільшених на очікуваний рівень інфляції, з урахуванням більш високих чи нижчих ставок інфляції для витрат, що прямо чи опосередковано прив'язані до долару США або конкретних індексів. При визначенні відпускних цін Компанія проаналізувала наявні прогнози для експорту та внутрішнього ринку, включаючи прогнозований обсяг попиту та пропозиції, а також законодавчі обмеження на експортні продажі.

Компанія визначила наступні ціни реалізації:

- Пшениця: 6 963 - 6 266 грн. за тонну
- Кукурудза: 6 203 - 6 966 грн. за тонну
- Молоко: 13 968 - 20 239 грн. за тонну

Для кожної ОГП вартість відшкодування активів, визначена за допомогою моделі дисконтування грошових потоків, перевищує балансову вартість активів станом на 31 грудня 2022 року. Аналіз чутливості, розкритий нижче, показує можливий вплив зміни ключових припущень на балансову вартість основних засобів на кінець звітного періоду. Збільшення ставки дисконтування на 1%, зниження ціни на 10% та збільшення вартості на 10% не матиме впливу на балансову вартість основних засобів та відповідно знецінення та/або зменшення резерву переоцінки на кінець звітного періоду. Аналіз чутливості ґрунтується на зміні суттєвого припущення, при цьому всі інші припущення залишаються сталими. Аналіз чутливості може не відображати фактичної зміни балансової вартості основних засобів, оскільки навряд чи зміни припущень відбудуться окремо одне від одного.

Зменшення балансової вартості основних засобів та відповідне знецінення та/або зменшення резерву переоцінки:

<i>(в тисячах гривень)</i>	ОГП Сільське господарство
Зменшення ціни на 10%	25 810
Збільшення собівартості на 10%	1 068

Тест на знецінення, проведений станом на 31 грудня 2022 року, показав, що відновлювана вартість активів в сегменті великої рогатої худоби: 81 824 тис. грн. і перевищує його загальну балансову вартість на 11 719 тис. грн., відновлювана вартість активів в сегменті сільського господарства становить 147 101 тис. грн. та показує перевищення загальної балансової вартості на 65 184 тис. грн.

Збільшення вартості активів в результаті переоцінки визнається безпосередньо в іншому сукупному доході, за винятком тих випадків, коли воно сторнує попереднє зменшення від переоцінки, визнане у звіті про фінансові результати. Зменшення вартості активів, внаслідок переоцінки, визнається у звіті про фінансові результати як знецінення, за винятком тих випадків, коли воно сторнує попереднє збільшення від переоцінки, визнане безпосередньо в іншому сукупному доході. В результаті переоцінки станом на 31 грудня 2022 року, знецінення основних засобів у сумі 2 457 тис. грн. було визнано в інших операційних витратах (2021: 0 тис. грн.).

Інші питання

Станом на 31 грудня 2022 року балансова вартість наступних класів основних засобів, яка була б включена до фінансової звітності, якби будівлі були відображені за собівартістю за вирахуванням накопиченої амортизації та будь-яких накопичених збитків від зменшення корисності, становлять 15 868 тис. грн. (31 грудня 2021: 17 870 тис. грн.), а машини та обладнання: 46 890 тис. грн. (31 грудня 2021: 46 976 тис. грн.).

Оцінка будівель, машин та обладнання Компанії була проведена станом на 31 грудня 2022 року незалежним оцінювачем відповідно до Міжнародних стандартів оцінки. Більшість будівель та деякі об'єкти машин та обладнання були оцінені за допомогою ринкового підходу, який знаходиться в межах 3 рівня ієрархії справедливої вартості. Всі інші об'єкти були оцінені за допомогою витратного підходу, який знаходиться в межах 3 рівня ієрархії справедливої вартості.

Оренда у орендодавця

Компанія здає в оренду окремі об'єкти основних засобів та інвестиційної нерухомості. Компанія класифікує цю оренду як операційну, оскільки вона не передає в основному всі ризики та вигоди щодо права власності на базовий

► ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЗА РІК, ЩО ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2022 РОКУ

(суми наведені в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

актив. Протягом 2022 року, Компанія визнала дохід від надання послуг з оренди в сумі 1 047 тис. грн. (2021: 732 тис. грн.).

5. Активи у формі прав користування

Станом на 31 грудня 2022 та 2021 років активи у формі права користування представлені наступним чином:

Активи у формі прав користування:	Земля	Машини	Всього
Вартість активів у формі прав користування станом на 01 січня 2022 року	232 586	12 859	245 445
Накопичена амортизація станом на 01 січня 2022 року	(73 706)	(5 932)	(79 638)
Чиста балансова вартість станом на 01 січня 2022 року	158 880	6 927	165 807
Надходження активів у формі прав користування	30 912	31 573	62 485
Амортизація	(27 065)	(6 109)	(33 174)
Вибуття	(7 207)	(434)	(7 641)
Вартість активів у формі прав користування станом на 31 грудня 2022 року	252 437	32 780	285 217
Накопичена амортизація станом на 31 грудня 2022 року	(96 917)	(823)	(97 740)
Чиста балансова вартість станом на 31 грудня 2022 року	155 520	31 957	187 477

Активи у формі прав користування:	Земля	Машини	Всього
Вартість активів у формі прав користування станом на 01 січня 2021 року	195 151	27 975	223 126
Накопичена амортизація станом на 01 січня 2021 року	(54 386)	(4 310)	(58 696)
Чиста балансова вартість станом на 01 січня 2021 року	140 765	23 665	164 430
Надходження активів у формі прав користування	45 313	911	46 224
Амортизація	(26 239)	(6 634)	(32 873)
Вибуття	(958)	(11 015)	(11 973)
Інші зміни	(1)	-	(1)
Вартість активів у формі прав користування станом на 31 грудня 2021 року	232 586	12 859	245 445
Накопичена амортизація станом на 31 грудня 2021 року	(73 706)	(5 932)	(79 638)
Чиста балансова вартість станом на 31 грудня 2021 року	158 880	6 927	165 807

Окрім амортизації активів у формі прав користування, що наведена вище, та витрат на відсотки за зобов'язаннями з оренди (вартість вибуття включена) (Примітка 11) в звіті про фінансові результати також визнані:

	2022	2021
Витрати на короткострокову оренду	-	(442)
Витрати, що стосуються змінних орендних платежів, що не включаються до оцінки лізингових зобов'язань (включаються до складу операційних витрат)	(3 729)	(3 854)

6. Біологічні активи

Біологічні активи складаються з поточних біологічних активів (сільськогосподарських культур) та довгострокових біологічних активів (тварини).

До тваринництва належить велика рогата худоба та інша худоба. Велика рогата худоба складається з молочної худоби із середньорічним періодом лактації дев'ять місяців, незрілої худоби та великої рогатої худоби, призначеної для продажу. Інша худоба в основному включає свині, коні та вівці.

Оцінка біологічних активів знаходиться в межах 3 рівня ієрархії справедливої вартості.

Для визначення справедливої вартості біологічних активів тваринництва враховуються наступні припущення:

- дохід від реалізації сільськогосподарських культур прогнозується на основі очікуваного обсягу зібраного зерна та олійних культур. Дохід від реалізації молока прогнозується виходячи з очікуваного молока, виробленого протягом продуктивного життя великої рогатої худоби після звітної дати, та очікуваного обсягу м'яса на дату забою;
- середній продуктивний вік корови визначається на основі внутрішньої статистичної інформації;
- ціни на зерно, олійні культури, молоко та м'ясо були отримані з ринкових ресурсів на кінець звітної періоду;
- виробничі витрати та витрати на продаж прогноуються виходячи з фактичних операційних витрат;

► ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЗА РІК, ЩО ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2022 РОКУ

(суми наведені в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

- зростання цін продажу, а також виробничих витрат та витрат на продаж планується, що буде на рівні прогнозованого індексу споживчих цін в Україні;
- при визначенні справедливої вартості біологічних активів застосовується ставка дисконтування до оподаткування. Ставка дисконтування базується на середньозваженій вартості капіталу на звітну дату.

Основні припущення представляють собою оцінку керівництвом майбутніх тенденцій сільського господарства та великої рогатої худоби та базуються на зовнішніх та внутрішніх джерелах даних.

Суттєві вхідні дані, використані при оцінці справедливої вартості культур, були представлені наступним чином:

- ставка дисконтування: 31,2% (2021: 18,1%)
- врожайність сільськогосподарських культур в середньому для:
  - озимої пшениці: 5,4 т/га (2021: 5,5 т/га)
  - кукурудзи: 10,0 т/га (2021: 0,0 т/га)
- ціна реалізації:
  - озимої пшениці: 6 600 грн/т (2021: 7 084 грн/т)
  - кукурудзи: 5 590 грн/т (2021: 0 грн/т)

Суттєві вхідні дані, використані при оцінці справедливої вартості великої рогатої худоби, були представлені наступним чином:

- ставка дисконтування: 31,2% (2021: 17,3%)
- ціна на:
  - молоко: 11,96 грн/літр (2021: 12,84 грн/літр)
  - м'ясо: 27,79 грн/кг (2021: 42,23 грн/кг)
- надії молока: 23,1 літрів/день (2021: 22,1 літрів/день)

Значне збільшення або зменшення будь-яких вхідних даних, за відсутності інших факторів, призведе до суттєвого зменшення (збільшення) оцінки справедливої вартості. Збільшення ставки дисконтування призведе до зниження справедливої вартості, тоді як збільшення цін і врожайності призведе до збільшення справедливої вартості.

Станом на 31 грудня 2022 та 2021 років біологічні активи були представлені наступними групами:

	Біологічні активи за типом	Одиниці	31 грудня 2022		31 грудня 2021	
			Кількість	Вартість	Кількість	Вартість
Довгострокові біологічні активи: Тваринництво						
<i>Зрілі біологічні активи:</i>						
Велика рогата худоба	Плодоносні	Голів	1 264	44 916	1 136	33 018
Інші тварини	Споживчі		-	599	-	118
<i>Всього зрілі біологічні активи</i>			1 264	45 515	1 136	33 136
Всього довгострокові біологічні активи				45 515		33 136
Поточні біологічні активи: Рослинництво						
<i>Незрілі біологічні активи:</i>						
Озима пшениця	Споживчі	Гектарів	2 313	21 123	2 559	51 622
Кукурудза	Споживчі	Гектарів	312	13 694	-	-
<i>Всього незрілі біологічні активи</i>			2 625	34 817	2 559	51 622
Всього поточні біологічні активи				34 817		51 622
Всього біологічні активи				80 332		84 758

Інформація про випуск сільськогосподарської продукції за 2022 та 2021 роки представлена наступним чином (природні втрати не враховано):

(в тоннах)	2022	2021
Кукурудза	22 866	31 681
Соняшник	13 852	7 485
Пшениця	11 048	1 278
Молоко	4 833	4 882
Цукрові буряки	-	103 080

► ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЗА РІК, ЩО ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2022 РОКУ

(суми наведені в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

У наступній таблиці представлені зміни у балансовій вартості довгострокових та поточних біологічних активів за 2022 та 2021 роки:

	Довгострокові	Поточні	Всього
	біологічні активи	біологічні активи	
	Тваринництво	Рослинництво	
На 01 січня 2021 року	57 863	3 816	61 679
Приріст у результаті подальших видатків, визнаних як актив	8 458	187 681	196 139
Прибутки (збитки) від коригування справедливої вартості	(26 379)	234 194	207 815
Вибуття	(6 806)	-	(6 806)
Зменшення в результаті збирання врожаю	-	(374 069)	(374 069)
На 31 грудня 2021 року	33 136	51 622	84 758
Приріст у результаті подальших видатків, визнаних як актив	11 109	222 704	233 813
Прибутки (збитки) від коригування справедливої вартості	7 128	92 867	99 995
Вибуття	(5 858)	-	(5 858)
Зменшення в результаті збирання врожаю	-	(332 376)	(332 376)
На 31 грудня 2022 року	45 515	34 817	80 332

Зміни в основних припущеннях та суттєвих вхідних даних, що використовуються для оцінки справедливої вартості біологічних активів, матимуть наступний вплив на показник прибутку:

Вплив на прибуток	2022	2021
10% збільшення ціни на молоко	16 183	13 414
10% зменшення ціни на молоко	(16 183)	(13 414)
10% збільшення ціни на м'ясо	849	1 130
10% зменшення ціни на м'ясо	(849)	(1 130)
10% збільшення обсягів виробництва молока	3 702	2 183
10% зменшення обсягів виробництва молока	(3 702)	(2 183)
10% підвищення цін на рослинні культури	7 999	8 816
10% зниження цін на рослинні культури	(7 999)	(8 816)
10% збільшення врожайності рослинних культур	7 999	8 816
10% зниження врожайності рослинних культур	(7 999)	(8 816)
10% збільшення витрат на вирощування врожаю	(4 517)	(3 544)
10% зниження витрат на вирощування врожаю	4 517	3 544
5% збільшення індексу споживчих цін	20 282	17 082
5% зниження індексу споживчих цін	(18 373)	(15 483)
1% збільшення облікової ставки тваринництво	(811)	(600)
1% зниження облікової ставки тваринництво	838	623
1% збільшення облікової ставки рослинництво	(233)	(497)
1% зниження облікової ставки рослинництво	233	501

Вищевказані аналізи чутливості були визначені в результаті зміни основних припущень та суттєвих вхідних даних, що були прийняті наприкінці звітної періоду. Аналіз чутливості ґрунтується на зміні істотного припущення, зберігаючи всі інші припущення незмінними. Аналіз чутливості може не відображати фактичної зміни справедливої вартості біологічних активів, оскільки малоімовірно, що зміни припущень відбудуться окремо один від одного.

7. Запаси

	31 грудня 2022	31 грудня 2021
Готова продукція		
Сільського господарства	223 937	137 469
Інше	85	65
Всього готова продукція	224 022	137 534
Сировина та витратні матеріали		
Тваринництва	16 069	16 224
Сільського господарства	25 349	10 621
Інше	7 512	1 720
Всього сировина та витратні матеріали	48 930	28 565
Товари	455	102
Інвестиції у майбутній врожай	51 088	24 686
Всього	324 495	190 887

Собівартість сільськогосподарської продукції представлена її справедливою вартістю за вирахуванням витрат на продаж на момент збору врожаю. Справедлива вартість сільськогосподарської продукції була оцінена на основі ринкових цін на дату збору врожаю, що належить до 1-го рівня ієрархії справедливої вартості.

8. Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги та інша поточна дебіторська заборгованість

Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги станом на 31 грудня 2022 та 2021 років представлена наступним чином:

	31 грудня 2022	31 грудня 2021
Торгова дебіторська заборгованість	61 390	122 523
Резерв під очікувані кредитні збитки	(5 791)	(1 101)
Всього дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	55 599	121 422

Інша поточна дебіторська заборгованість станом на 31 грудня 2022 та 2021 років представлена наступним чином:

	31 грудня 2022	31 грудня 2021
Фінансові допомоги видані	72 277	81 954
Інша дебіторська заборгованість	15 309	699
Резерв під очікувані кредитні збитки	(9 879)	(1 807)
Всього інша поточна дебіторська заборгованість	77 707	80 846

Рух резерву під очікувані кредитні збитки та резерву під знецінення авансів за 2022 та 2021 роки представлений наступним чином:

	Резерв під очікувані кредитні збитки дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги	Резерв під очікувані кредитні збитки іншої поточної дебіторської заборгованості	Резерв під знецінення авансів	Всього
На 01 січня 2021 року	(2 052)	(1 258)	(16)	(3 326)
(Витрати)/дохід від зміни резерву під очікувані кредитні збитки та знецінення авансів	951	(549)	-	402
На 31 грудня 2021 року	(1 101)	(1 807)	(16)	(2 924)
(Витрати)/дохід від зміни резерву під очікувані кредитні збитки та знецінення авансів	(4 691)	(8 072)	-	(12 763)
Інші зміни	1	-	-	1
На 31 грудня 2022 року	(5 791)	(9 879)	(16)	(15 686)

Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги та інша поточна дебіторська заборгованість за строками непогашення представлена наступним чином:

Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	31 грудня 2022		31 грудня 2021	
	Всього заборгованість	Очікувані кредитні збитки	Всього заборгованість	Очікувані кредитні збитки
Непрострочена	51 033	(4 643)	119 868	(1 029)
Від 1 до 30 днів	4 081	(426)	64	(1)
Від 31 до 60 днів	4 703	(530)	1 606	(35)
Від 61 до 90 днів	7	(6)	966	(21)
Від 91 до 120 днів	7	-	3	-
Від 121 до 365 днів	1 544	(171)	1	-
Більше 365 днів	15	(15)	15	(15)
Всього	61 390	(5 791)	122 523	(1 101)

Інша поточна дебіторська заборгованість	31 грудня 2022		31 грудня 2021	
	Всього заборгованість	Очікувані кредитні збитки	Всього заборгованість	Очікувані кредитні збитки
Непрострочена	72 367	(8 161)	82 653	(1 807)
Від 121 до 365 днів	15 219	(1 718)	-	-
Всього	87 586	(9 879)	82 653	(1 807)

9. Власний капітал

Зареєстрований капітал

Зареєстрований капітал Компанії станом на 31 грудня 2022 та 2021 року, представлений наступним чином:

	31 грудня 2022		31 грудня 2021	
	Номінальна вартість	Частка володіння, %	Номінальна вартість	Частка володіння, %
АСТАРТА-КИЇВ фірма ТОВ	36,00	100,00%	177,09	99,80%
Цукровик Полтавщини АПО ТОВ	-	-	0,36	0,20%
Всього	36,00	100,00%	177,44	100,00%

Управління капіталом

Оптимізація процесу формування та використання капіталу є головною метою Компанії в управлінні капіталом. Стратегічна ціль Компанії - це формування належної системи управління капіталом, завданням якої є контроль та своєчасне коригування структури капіталу, для отримання максимального прибутку та забезпечення фінансової стійкості. Завданням стратегічного управління капіталом є довгострокова конкурентна привабливість та розширення ринків збуту, що сприяє стабільному отриманню прибутку.

Компанія здійснює контроль над капіталом за допомогою розрахунку коефіцієнта фінансового важеля. Фінансовий важіль, коефіцієнт використання позикових засобів - залежність прибутку від ступеня використання позикових засобів. Фінансовий важіль розраховується, як відношення суми позикового капіталу до суми власного капіталу Компанії. Чим більша частка довгострокової заборгованості, тим сильніший фінансовий важіль.

Компанія одержує вигоду від застосування фінансового важеля тільки в тому випадку, якщо дохід, отриманий за рахунок залучення позикових засобів перевищує витрати по виплаті відсотків.

Показники фінансового важеля станом на 31 грудня 2022 та 2021 років були наступні:

	31 грудня 2022	31 грудня 2021
Позиковий капітал*	218 456	187 419
За вирахуванням: Грошей та їх еквівалентів	(3 172)	(776)
Чисті зобов'язання	215 284	186 643
Власний капітал	574 892	531 319
Всього капітал	790 176	717 962
Коефіцієнт фінансового левериджу	27%	26%

► ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЗА РІК, ЩО ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2022 РОКУ

(суми наведені в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

*Позичковий капітал розраховується як сума довгострокових кредитів та позик, довгострокових зобов'язань з оренди, інших довгострокових зобов'язань, поточної кредиторської заборгованості за довгостроковими кредитами та позиками, поточної кредиторської заборгованості за довгостроковими зобов'язаннями з оренди, короткострокових кредитів та позик.

10. Кредити та позики

Станом на 31 грудня 2022 та 2021 року, кредити та позики представлені наступним чином:

Довгострокові кредити та позики	31 грудня 2022	31 грудня 2021
Довгострокові позики банків	(2 913)	(3 974)
Всього	(2 913)	(3 974)

Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими кредитами та позиками	31 грудня 2022	31 грудня 2021
Банківські позики	(2 414)	(1 801)
Розрахунки по нарахованим відсоткам	(6)	(7)
Всього	(2 420)	(1 808)

В наступній таблиці представлено узагальнення кредитів та позик в розрізі валют станом на 31 грудня 2022 та 2021 років:

	Середньозважена ставка, %		31 грудня 2022	31 грудня 2021
	2022	2021		
Довгострокові зобов'язання та поточна заборгованість за довгостроковими кредитами та позиками				
USD	6,40%	3,93%	(5 327)	(5 775)
Всього			(5 327)	(5 775)
Розрахунки по нарахованим відсоткам	-	-	(6)	(7)
Всього зобов'язання			(5 333)	(5 782)

Звірка руху кредитів та позик і грошових потоків від фінансової діяльності представлена наступним чином:

	Кредити та позики	Зобов'язання з оренди та відсотки за орендою	Розрахунки по нарахованим відсоткам за кредитами	Отримані фінансові допомоги	Всього
Залишок на 01 січня 2021 року	(11 619)	(175 352)	(9)	(30 000)	(216 980)
Грошовий потік	5 553	59 449	280	30 000	95 282
Нарахування відсотків	-	(32 329)	(278)	-	(32 607)
Надходження зобов'язання з оренди	-	(46 706)	-	-	(46 706)
Вибуття зобов'язань з оренди	-	13 302	-	-	13 302
Вплив курсових різниць	291	-	-	-	291
Інший рух	-	(1)	-	-	(1)
Залишок на 31 грудня 2021 року	(5 775)	(181 637)	(7)	-	(187 419)
Грошовий потік	1 918	53 545	541	-	56 004
Нарахування відсотків	-	(32 274)	(540)	-	(32 814)
Надходження зобов'язання з оренди	-	(60 403)	-	-	(60 403)
Вибуття зобов'язань з оренди	-	7 641	-	-	7 641
Вплив курсових різниць	(1 470)	-	-	-	(1 470)
Інший рух	-	5	-	-	5
Залишок на 31 грудня 2022 року	(5 327)	(213 123)	(6)	-	(218 456)

Кредити та позики забезпечені наступними активами:

	31 грудня 2022	31 грудня 2021
Основні засоби	3 799	4 019

► ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЗА РІК, ЩО ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2022 РОКУ

(суми наведені в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

11. Зобов'язання з оренди

Станом на 31 грудня 2022 року та 2021 року зобов'язання з оренди представлені наступним чином:

	2022	2021
Вартість довгострокових зобов'язань з оренди станом на 01 січня	(127 639)	(123 559)
Вартість поточних зобов'язань з оренди станом на 01 січня	(53 998)	(51 793)
Зобов'язання з оренди станом на 01 січня	(181 637)	(175 352)
Надходження зобов'язання з оренди	(60 403)	(46 706)
Витрати на відсотки за зобов'язанням з оренди	(32 274)	(32 329)
Сплата зобов'язань з оренди	21 423	27 120
Сплата відсотків за зобов'язанням з оренди	32 122	32 329
Вибуття	7 641	13 302
Інші зміни	5	(1)
Вартість довгострокових зобов'язань з оренди станом на 31 грудня	(152 449)	(127 639)
Вартість поточних зобов'язань з оренди станом на 31 грудня	(60 674)	(53 998)
Зобов'язання з оренди станом на 31 грудня	(213 123)	(181 637)

12. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)

	2022	2021
Соняшник	111 504	-
Кукурудза	89 402	152 954
Молоко	58 709	55 965
Пшениця	42 273	8 325
Послуги	15 304	9 060
Буряк	-	104 942
Інше	8 572	7 686
Всього	325 764	338 932
Момент визнання виручки (окремо за кожним джерелом):		
У певний момент часу	310 460	329 872
Протягом періоду	15 304	9 060
Всього	325 764	338 932

13. Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)

Собівартість реалізації представлена наступним чином:

	2022	2021
Соняшник	(106 252)	-
Кукурудза	(93 606)	(178 589)
Молоко	(43 379)	(41 100)
Пшениця	(38 222)	(7 229)
М'ясо та мясопродукти	(5 857)	(6 805)
Буряк	-	(116 990)
Інше	(13 258)	(7 076)
Всього	(300 574)	(357 789)

Собівартість Компанії включає наступні витрати:

	2022	2021
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	(101 128)	(137 313)
Матеріали	(69 027)	(98 244)
Амортизація	(49 181)	(50 392)
Послуги	(42 555)	(34 633)
Заробітна плата	(38 683)	(37 207)
Всього	(300 574)	(357 789)

14. Адміністративні витрати

	2022	2021
Заробітна плата та нарахування	(5 680)	(5 928)
Професійні послуги	(2 170)	(2 534)
Обслуговування та ремонти	(1 276)	(352)
Амортизація	(513)	(568)
Паливо та інші матеріали	(306)	(227)
Комунальні витрати	(222)	(147)
Представницькі витрати та відрядження	(40)	(68)
Податки та збори	(37)	(91)
Інші	(369)	(930)
Всього	(10 613)	(10 845)

15. Витрати на збут

	2022	2021
Транспортні витрати, зберігання та логістика	(40 618)	(27 339)
Ліцензування та сертифікація	(1 442)	(1 086)
Інші	(1 561)	(22)
Всього	(43 621)	(28 447)

Значні зміни в маршрутах та засобах транспортування, спричинені повномасштабним військовим вторгненням Російської Федерації в Україну, призвели до значного підвищення транспортних витрат у 2022 році.

16. Інші операційні витрати

	2022	2021
Благодійність та соціальні витрати	(16 139)	(934)
Витрати по резерву під очікувані кредитні збитки	(12 763)	-
Знецінення основних засобів	(2 457)	-
Заробітна плата та нарахування	(2 158)	(1 788)
Курсові різниці	(221)	(798)
Витрати з оренди	(186)	(612)
Знецінення запасів	-	(1 281)
Інші	(1 817)	(477)
Всього	(35 741)	(5 890)

17. Фінансові доходи та витрати

	2022	2021
Відсотки отримані	896	162
Фінансові витрати:		
Нараховані відсотки по оренді	(32 273)	(32 329)
Інші	(650)	(715)
Всього	(32 923)	(33 044)

18. Управління фінансовими ризиками

Для діяльності Компанії характерна низка фінансових ризиків: кредитний ризик, ризик ліквідності, ринковий ризик (у тому числі валютний ризик та ризик відсоткових ставок). Компанія переглядає та узгоджує свою політику управління ризиками для мінімізації негативного впливу цих ризиків на фінансові показники діяльності Компанії.

У цій примітці представлена інформація про вплив кожного з цих ризиків, цілі та політики Компанії для вимірювання та управління ризиком.

Кредитний ризик

Компанія приймає на себе кредитний ризик, який являє собою ризик того, що одна сторона за фінансовим інструментом стане причиною фінансового збитку для іншої сторони у результаті невиконання своїх зобов'язань. Кредитний ризик виникає у результаті продажу Компанією продукції на кредитних умовах та інших операцій з контрагентами, у результаті яких виникають фінансові активи. Істотні непогашені залишки переглядаються на постійній основі. Фінансові інструменти, які потенційно наражають Компанію на значні кредитні ризики, в основному включають кошти в банках, а також торгіву та іншу дебіторську заборгованість (Примітка 8).

Торгова дебіторська заборгованість

Нарахування резерву кредитних збитків здійснюється на індивідуальній та на груповій основі. Нарахування резерву на індивідуальній основі здійснюється на основі аналізу заборгованості по окремих дебіторах. Сума резерву, нарахована на груповій основі, коригується на суму резерву, розрахованого на індивідуальній основі.

Компанія визначає кредитний збиток як різницю між усіма передбаченими договором грошовими потоками, що належать до отримання Компанією відповідно до договору, і всіма грошовими потоками, які Компанія очікує отримати, дисконтовану за первісною ефективною процентною ставкою. При оцінці грошових потоків Компанія бере до уваги:

- всі договірні умови фінансового інструмента протягом всього очікуваного терміну дії фінансового інструмента;
- грошові потоки від продажу утримуваної застави або від інших механізмів підвищення кредитної якості, які є невід'ємною частиною договірних умов.

При оцінці очікуваних кредитних збитків Компанія враховує:

- неупереджену та виважену з урахуванням ймовірності суму, визначену шляхом оцінки діапазону можливих результатів;
- часову вартість грошей, розраховану з використанням ставки, що приблизно дорівнює ефективній процентній ставці по активу; і
- обґрунтовану і підтверджену інформацію про минулі події, поточні умови і прогнозовані майбутні економічні умови, доступну на звітну дату без надмірних витрат або зусиль.

Нарахування резерву кредитних збитків на груповій основі здійснюється на основі коефіцієнтів, що залежать від кількості днів прострочення оплати. Аналіз фінансових активів щодо зменшення їх корисності здійснюється на кінець кожного звітного періоду. При аналізі фінансових активів щодо зменшення їх корисності, Компанія враховує статистичні дані про прострочену дебіторську заборгованість за останні 2 роки, враховує макроекономічні чинники, які можуть вплинути на майбутні кредитні збитки та визначає відсоток резерву під кредитні збитки по групах дебіторської заборгованості, розподіленої наступним чином:

- непрострочена дебіторська заборгованість;
- виплати боржника затримуються від 1 до 30 діб;
- виплати боржника затримуються від 31 до 60 діб;
- виплати боржника затримуються від 61 до 90 діб;
- виплати боржника затримуються від 91 до 120 діб;
- виплати боржника затримуються від 121 до 365 діб;
- виплати боржника затримуються більше 365 діб.

Резерв розраховується шляхом множення балансової вартості фінансового активу в кожній групі на відсоток резерву під кредитні збитки.

Фінансові активи за кредитними характеристиками

Кредитну якість фінансових активів, які не є простроченими та знеціненими, можна оцінити, посилаючись на зовнішні кредитні рейтинги (якщо такі доступні) або історичну інформацію про ставки дефолту контрагента.

	31 грудня 2022	31 грудня 2021
Непрострочена дебіторська заборгованість від контрагентів без зовнішніх рейтингів		
Група А	40	1 334
Група В	409	39
Група С	122 951	201 148
Всього непрострочена дебіторська заборгованість від контрагентів без зовнішніх рейтингів	123 400	202 521
Резерв під очікувані кредитні збитки	(12 804)	(2 836)
Балансова вартість: Непрострочена дебіторська заборгованість від контрагентів без зовнішніх рейтингів	110 596	199 685
Прострочена дебіторська заборгованість		
Дебіторська заборгованість	25 576	2 655
Резерв під очікувані кредитні збитки	(2 866)	(72)
Всього	22 710	2 583

► ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЗА РІК, ЩО ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2022 РОКУ

(суми наведені в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

Група А представляє існуючих клієнтів (більше одного року), які не порушили умови оплати. Група В представляє нових клієнтів (менше одного року), для яких немає історії дефолту. Група С представляє клієнтів, які є пов'язаними сторонами Компанії.

Прострочена дебіторська заборгованість в основному належить контрагентам без зовнішнього кредитного рейтингу.

Інформація про вплив кредитного ризику та очікувані кредитні збитки за торговою та іншою дебіторською заборгованістю станом на 31 грудня 2022 та 2021 років представлена в Примітці 8.

За рік, що закінчився 31 грудня 2022 року, приблизно 96% доходів отримано від 10 клієнтів (2021: 97% доходів отримано від 10 клієнтів).

Кредитна якість грошових коштів та їх еквівалентів оцінена на основі зовнішніх кредитних рейтингів:

Грошові кошти та їх еквіваленти	31 грудня 2022	31 грудня 2021
Банки з зовнішнім кредитним рейтингом (Moody's):		
Not Prime	961	218
Банки без зовнішнього кредитного рейтингу:		
Group A	2 209	531
Готівка	2	27
Всього	3 172	776

Ризик ліквідності

Ризик ліквідності - це ризик того, що Компанія не зможе виконати свої фінансові зобов'язання під час їх погашення. Завданням Компанії є підтримання балансу між безперервністю фінансування та гнучкістю шляхом використання умов кредитування, що надаються, в основному, постачальниками та банками. Компанія аналізує свої активи та зобов'язання за їх строками та планує свою ліквідність, незалежно від очікування строків виконання зобов'язань за відповідними інструментами. У разі недостатньої або надмірної ліквідності Компанія перерозподіляє ресурси для досягнення оптимального фінансування своєї діяльності.

У таблиці нижче подано аналіз фінансових зобов'язань Компанії, розподілених на групи за відповідними термінами погашення, на основі залишкового періоду на звітну дату до терміну погашення за договорами.

Суми, які розкриваються у таблиці, є недисконтованими потоками грошових коштів за основною сумою боргу та відсотків.

Станом на 31 грудня 2022	Балансова вартість	Грошові потоки за договорами				
		До 1 року	Від 1 до 2 років	Від 2 до 5 років	Більше 5 років	
Довгострокові кредити та позики	(2 913)	(2 913)	-	(2 415)	(498)	-
Довгострокові зобов'язання з оренди	(152 449)	(280 527)	-	(54 804)	(150 569)	(75 154)
Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими кредитами та позиками	(2 420)	(2 421)	(2 421)	-	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями з оренди	(60 674)	(55 637)	(55 637)	-	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	(60 762)	(60 762)	(60 762)	-	-	-
Поточні забезпечення	(5 206)	(5 206)	(5 206)	-	-	-
Інші поточні зобов'язання	(1 725)	(1 725)	(1 725)	-	-	-
Всього	(286 149)	(409 191)	(125 751)	(57 219)	(151 067)	(75 154)

СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКЕ ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «МУСІЇВСЬКЕ»

► ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЗА РІК, ЩО ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2022 РОКУ

(суми наведені в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

Станом на 31 грудня 2021	Балансова вартість	Грошові потоки за договорами		Від 1 до 2 років	Від 2 до 5 років	Більше 5 років
		До 1 року	До 1 року			
Довгострокові кредити та позики	(3 974)	(4 117)	-	(1 899)	(2 218)	-
Довгострокові зобов'язання з оренди	(127 639)	(288 177)	-	(45 557)	(129 525)	(113 095)
Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими кредитами та позиками	(1 808)	(1 977)	(1 977)	-	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями з оренди	(53 998)	(53 612)	(53 612)	-	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	(25 760)	(25 760)	(25 760)	-	-	-
Поточні забезпечення	(2 391)	(2 391)	(2 391)	-	-	-
Інші поточні зобов'язання	(257)	(257)	(257)	-	-	-
Всього	(215 827)	(376 291)	(83 997)	(47 456)	(131 743)	(113 095)

Ринковий ризик

Ринковий ризик - це ризик того, що зміни ринкових показників, таких як валютні курси, процентні ставки та ціни на акції, вплинуть на дохід або вартість фінансових інструментів. Завдання з управління ринковими ризиками полягає в управлінні та контролі ринкового ризику в межах прийнятних параметрів, оптимізуючи прибутковість.

Валютний ризик

Валютний ризик – це ризик того, що вартість фінансового інструменту коливатиметься внаслідок змін валютних курсів. Залежність Компанії від валютного ризику представлена на основі балансової вартості відповідних активів у валюті таким чином:

	USD
Станом на 31 грудня 2022:	
<u>Фінансові активи:</u>	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	10 897
Всього фінансових активів	10 897
<u>Фінансові зобов'язання:</u>	
Довгострокові кредити та позики	(2 913)
Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими кредитами та позиками	(2 421)
Інші поточні зобов'язання	(1 371)
Всього фінансових зобов'язань	(6 705)
Чисті фінансові активи / (зобов'язання)	4 192
Станом на 31 грудня 2021:	
<u>Фінансові активи:</u>	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	21 535
Всього фінансових активів	21 535
<u>Фінансові зобов'язання:</u>	
Довгострокові кредити та позики	(3 974)
Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими кредитами та позиками	(1 808)
Всього фінансових зобов'язань	(5 782)
Чисті фінансові активи / (зобов'язання)	15 753

У таблиці нижче розкривається інформація про чутливість прибутку або збитку та капіталу до обґрунтовано можливих змін у курсах обміну валют, які застосовувались на звітну дату, за умови, що всі інші змінні величини залишались незмінними.

	31 грудня 2022	31 грудня 2021
Зміна, %	10%	10%
USD	419	1 575

Ризик зміни відсоткових ставок

Зміна процентних ставок впливає насамперед на позики, змінюючи їх справедливую вартість (за умови фіксованої ставки) або майбутніх грошових потоків (за умови змінної ставки).

Розподіл фінансових зобов'язань за процентними ставками наведено в таблиці:

Ставка	31 грудня 2022	31 грудня 2021
Фіксована	(1 992)	(2 043)
Плаваюча	(3 335)	(3 732)
Всього	(5 327)	(5 775)

Чутливість прибутку до оподаткування до можливої зміни процентних ставок, при всіх інших незмінних умовах через вплив на інструменти зі змінною ставкою виглядає наступним чином:

Ставка	Зміна	31 грудня 2022	31 грудня 2021
Libor 3m, 6m	(1%)	33	37
Libor 3m, 6m	1%	(33)	(37)

Справедлива вартість фінансових інструментів

Справедлива вартість фінансових інструментів, які продаються на активному ринку на кожну звітну дату визначається на основі ціни котирування на ринку за окремим активом або зобов'язанням за вирахування витрат на придбання фінансового активу чи зобов'язання. Така вартість відповідає 1 рівню в ієрархії справедливої вартості фінансових інструментів. Якщо ринок для фінансового інструменту не є активним, справедлива вартість встановлюється з використанням методу оцінювання. Методи оцінювання охоплюють застосування останніх ринкових операцій між обізнаними, зацікавленими та незалежними сторонами, якщо вони доступні; посилання на поточну справедливую вартість іншого інструмента, який в основному є подібним; аналіз дисконтованих грошових потоків та моделі опціонного ціноутворення.

На думку Керівництва Компанії балансова вартість фінансових активів та фінансових зобов'язань, що відображені у фінансовій звітності приблизно дорівнює їх справедливій вартості на 31 грудня 2022 та 2021 років.

19. Умовні та інші зобов'язання

Компанія здійснює більшу частину операцій в Україні, тобто під юрисдикцією українських податкових органів. Для української системи оподаткування характерним є наявність численних податків і законодавство, що часто змінюється, яке може застосовуватися ретроспективно, мати різне тлумачення, а в деяких випадках є суперечливим. Нерідко виникають протиріччя у трактуванні податкового законодавства між місцевою, обласною та державною податковими адміністраціями та між Міністерством фінансів та іншими державними органами. У результаті, можуть бути нараховані додаткові суттєві суми податків, штрафів та пені. Податкові органи можуть перевіряти податкові питання у фінансових періодах протягом трьох календарних років після їх закінчення. За певних обставин перевірка може стосуватися довших періодів.

Станом на 31 грудня 2022 та 2021 років Компанія не вела значних судових процесів, що могли б привести до несприятливого впливу на фінансові результати Компанії.

Відповідно до українського законодавства договори оренди землі мають бути зареєстровані органами державної влади. Станом на 31 грудня 2022 та 2021 років для ряду договорів оренди землі Компанії не було завершено реєстраційні процедури. До їх числа належать як договори оренди, що є тимчасово не зареєстрованими у зв'язку із тривалою процедурою реєстрації, так і такі договори, які не будуть зареєстровані у майбутньому. Внаслідок цього, щодо таких договорів існує ризик змови конкурентів та/або орендодавців стосовно скасування права Компанії орендувати відповідні земельні ділянки.

Загальна площа орендованих незареєстрованих ділянок станом на 31 грудня 2022 року становила 168 га, що становить близько 2% загальної площі орендованих ділянок Компанії (31 грудня 2021: 313 га, та 3% від загальної площі орендованих ділянок відповідно), і активи у формі права користування та зобов'язання з оренди, визнані за такими договорами становили 1 494 тис. грн. та 1 506 тис. грн. відповідно (31 грудня 2021: 3 984 тис. грн. та 3 646 тис. грн. відповідно).

20. Операції з пов'язаними сторонами

Як правило, сторони вважаються пов'язаними, якщо вони знаходяться під спільним контролем або якщо одна з них має можливість контролювати іншу, або може мати суттєвий вплив чи здійснювати спільний контроль іншої сторони при прийнятті фінансових та управлінських рішень. Під час розгляду кожного випадку відносин, що можуть являти собою відносини між пов'язаними сторонами, увага приділяється суті цих відносин, а не лише юридичній формі. Ціни для операцій із пов'язаними сторонами визначаються на контрактній основі, що базується на ринкових умовах.

▪ Операції з пов'язаними сторонами за 2022 та 2021 роки були такими:

	Материнська компанія	Кінцеве материнське підприємство та підприємства під його контролем	Підприємства під контролем безпосередньої материнської компанії	Інші пов'язані сторони	Всього
За 2022 рік:					
Продажі запасів	342	114 357	33 636	6	148 341
Продажі необоротних активів	-	-	44	-	44
Надання послуг	-	-	11 272	-	11 272
Інші операційні доходи	489	-	14 576	-	15 065
Інші фінансові доходи	-	-	-	23	23
Закупки запасів	(2)	-	(147 809)	-	(147 811)
Закупки послуг	(1 031)	(1 373)	(23 523)	-	(25 927)
Інші операційні витрати	(8 121)	(807)	(17 086)	-	(26 014)
Фінансові витрати	(1 117)	-	(708)	-	(1 825)
За 2021 рік:					
Продажі запасів	-	156 024	110 021	-	266 045
Продажі необоротних активів	-	-	39	-	39
Надання послуг	3	-	6 884	-	6 887
Інші операційні доходи	646	-	2 134	-	2 780
Закупки запасів	-	-	(107 427)	-	(107 427)
Закупки необоротних активів	-	-	(1)	-	(1)
Закупки послуг	(135)	(1 030)	(15 032)	-	(16 197)
Інші операційні витрати	-	(189)	-	-	(189)
Фінансові витрати	(2 130)	-	(835)	(20)	(2 985)

Фінансові допомоги видані та отримані від пов'язаних сторін за 2022 та 2021 роки представлені наступним чином:

	Материнська компанія	Підприємства під контролем безпосередньої материнської компанії	Всього
За 2022 рік:			
Фінансові допомоги видані			
видано	(40 000)	(360)	(40 360)
повернено	23 060	71 095	94 155
За 2021 рік:			
Фінансові допомоги видані			
видано	(88 000)	(47 276)	(135 276)
повернено	64 260	-	64 260
Фінансові допомоги отримані			
погашено	-	(30 000)	(30 000)

► ПРИМІТКИ ДО ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЗА РІК, ЩО ЗАКІНЧИВСЯ 31 ГРУДНЯ 2022 РОКУ

(суми наведені в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

- Залишки за розрахунками із пов'язаними сторонами, станом на 31 грудня 2022 та 2021 років були представлені таким чином:

	Материнська компанія	Кінцеве материнське підприємство та підприємства під його контролем	Підприємства під контролем безпосередньої материнської компанії	Інші пов'язані сторони	Всього
За 2022 рік:					
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	3	10 259	42 003	-	52 265
Інша поточна дебіторська заборгованість	33 570	-	46 565	-	80 135
Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	(224)	-	(57 609)	(9)	(57 842)
Інші поточні зобов'язання	(25)	(1 371)	(114)	-	(1 510)
За 2021 рік:					
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	3	21 301	98 738	-	120 042
Інша поточна дебіторська заборгованість	20 446	-	60 345	-	80 791
Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	(68)	-	(21 613)	(9)	(21 690)
Інші поточні зобов'язання	(100)	-	(58)	-	(158)

Інші пов'язані сторони представлені підприємствами під контролем або суттєвим впливом акціонерів кінцевого материнського підприємства, крім тих що знаходяться під контролем Astarta Holding PLC.

Інші операції з пов'язаними сторонами

Компанія орендує землю, офісні приміщення та основні засоби у пов'язаних сторін і обліковує таку оренду у відповідності з МСФЗ 16. Відповідні активи у формі права користування та зобов'язання визнані в сумах 32 780 тис. грн. та 37 504 тис. грн. станом на 31 грудня 2022 року (31 грудня 2021: 6 927 тис. грн. та 11 082 тис. грн. відповідно). В 2022 році Компанія визнала амортизацію активу у формі права користування в сумі 6 109 тис. грн. (2021: 6 634 тис. грн.). Витрати по відсотках були визнані в сумі 1 825 тис. грн. (2021: 2 797 тис. грн.).

Поруки, застави та гарантії з (та) пов'язаним сторонам

Компанія виступає однією із сторін в ряді угод, а саме, є стороною, що надає свої активи в заставу за кредити пов'язаних сторін. Станом на 31 грудня 2022 та 2021 років наступні активи Компанії виступають забезпеченням за кредитами та позиками пов'язаних осіб:

	31 грудня 2022	31 грудня 2021
Основні засоби	876	1 081

Винагорода управлінському персоналу

Провідний управлінський персонал протягом 2022 року включав 3 осіб (2021: 2 осіб). У 2022 році витрати на виплати провідному управлінському персоналу, що включені до складу адміністративних витрат на оплату праці та інших виплат працівникам, з урахуванням податків, пов'язаних із заробітною платою, склали 1 315 тис. грн. (2021: 2 000 тис. грн.).

21. Події після звітної дати

Суттєвих подій після звітної дати не відбулося.